

Natur & Miljø

I N T E R N T

INNHOOLD

FRA LANDSSTYRET • 2

• Forord av Arild Ådnem, styreleder

ORGANISASJONEN • 4

NATUR- OG MILJØVERNSAKER • 9

• Fagsaker

INFØRMASJON • 16

EN ØVERSIKT • 18

• Oversikt over komiteer og utvalg

FYLKES- OG

LOKALLAG • 19

**NORGES
NATURVERNFORBUND**

Årsmelding 1992

ÅRSMELDING 1992

FORORD

1992 var et begivenhetsrikt år for Naturvernforbundet. Det vil f.eks. bli husket for den internasjonale miljøvernkonferansen i Rio, hvor forbundet deltok etter omfattende forutgående forbedelser.

Forøvrig har NNV arbeidet over et bredt spekter og benyttet et mangfold av arbeidsmetoder. Innsatsen i forhold til barskogplanen kan illustrere dette: NNV sentralt og i fylkeslagene samarbeidet om høringsuttalelser, en delegasjon la fram våre synspunkter for miljøvernministeren, forbundet markerte seg med aktiv deltakelse på skognæringens arrangementer og sist, men ikke minst aksjonerte generalsekretæren og fikk stanset rovhogst i et foreslått verneområde. Dette resulterte i øyeblikkelig innføring av midlertidig vern av de fleste foreslåtte verneområdene på Østlandet.

Av andre større saker kan nevnes hovedflyplassen på Gardermoen, en sak vi tapte til tross for grundig utredning og iherdige protester fra vår side.

Spørsmålet om lagring av spesialavfall, satte også sitt preg på debatten. NNV gikk imot Hjerkinnsom lagerplass og anbefalte heller en løsning med lagring i regionene. Etterhvert viste det seg at Hjerkinnlageret ble lagt på is og stadig flere regionale mottak er blitt etablert.

Spørsmålet om fangst på vågehval kom i fokus etter at Regjeringen besluttet å benytte seg av sin reservasjonsrett i den internasjonale hvalfangstkommissjonen IWC, og annonserte oppstart av kommersiell fangst fra 1993. NNVs landsstyre fant at det ikke forelå sterke nok grunner til å protestere på vedtaket. Saken har avslørt en markant forskjell mellom Naturvernforbundet på den ene siden og Greenpeace og en rekke dyrevernorganisasjoner på den annen. For NNV er det økologiske fakta som veier tyngst, og det er bred prinsipiell enighet om at mennesket skal kunne høste av jordas plante- og dyrearter, bare det skjer på en måte som er økologisk godt forsvarlig, dessuten human og med respekt for liv og livsutfoldelse.

På satsingsområdet «dagliglivets miljøvern», kunne NNV vise til utvikling av nye grønne konsepter. Særlig fortjener samarbeidsprosjektene

«Grønt kontor» og «Grønn skole» oppmerksomhet. Miljøheimevernet og Naturvernforbundet har laget prosjekthåndbøkene. Disse har fått en god mottagelse og blir mye etterspurt.

Forbruk er et problemkompleks som i høy grad har internasjonale perspektiver ved seg. Naturvernforbundet har nå som medlem av Friends of the Earth, fått en utvidet kontaktflate som vi vil dra betydelig nytte av.

Når det gjelder internasjonal kontakt og nettverk har også prosjekt Miljøvennlig OL bidratt meget konstruktivt, i tillegg til den innsatsen de gjør på hjemmebane.

Naturvernforbundets «Air pollution project Europe» er et eksempel på hvordan dimensjonene vokser når virksomheten blir internasjonal. 3550 klasser i tolv europeiske land ble engasjert med materiell og tilrettelegging fra NNV som stod som arrangør og koordinator. Stor oppmerksomhet, om enn av en helt annen type, fikk også NNV da forbundet i mars gikk ut med et miljøbetinget Nei til EØS.

Ser vi utover Europas grenser, registrerer vi f. eks. at Regnskogsfondet i Norge tok et

Natur & Miljø

Årgang 6, nr. 2

Mai 1993

Naturvernforbundet meldingsblad, kontaktorgan mellom lokallag, fylkeslag, sentralstyre, landsstyre, sekretariat

Adresse og telefon

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo
Telefon: 2271 5520
Telefax: 2271 5640

Besøksadresse

Nedre gate 7

Redaktør

Solveig Viste

Tekst

Jon Bjartnes

Produksjon

Grafisk design:
dEDBsign/Ketill
Berger
Trykk: Hippo Trykk
Papir: Fortuna
100UF, 80 gr.

langt skritt framover i 1992. Et område større en Sveits, Menk-ragnoti-reservatet i Brasil, ble av det internasjonale regnskogfondet avmerket for Kayapóindianerne. En betydelig del av midlene som skulle til i den anledning, var samlet inn i Norge.

ORGANISASJON

Etter noen år med meget bra stigning i medlemstallet kunne vi registrere en viss tilbakegang i år. Fra 66 650 medlemmer i fjor er vi nede på 61 414 ved utgangen av 1992. Dette tilsvarer en reduksjon på ca 8 prosent (jfr. oppgangen på 22 prosent i 1991). Fylkesoversiktene viser det selvfølgelig poeng at det er sammenheng mellom innsats og resultat også når det gjelder medlemsverving.

På den positive siden kan vi imidlertid notere en økning i antall lokallag, og at flere fylker har fått egne kontorer, 12 av dem med sekretærer på hel- eller deltid. Dermed skulle det i hvert fall være lagt et solid grunnlag for bl. a. verving i tiden som kommer.

Også i 1992 fortjener de økonomiansvarlige honnør. Enda et årsregnskap med pent overskudd viser at NNV har meget god styring på økonomien. Landsstyret har også gjort sitt for å gjøre virksomheten mer oversiktig og enklere å evaluere.

Fordi organisasjonen er inne i den første valgperioden med ny organisasjonsstruktur, har Landsstyret og Sentralstyret lagt stor vekt på å gjennomdiskutere styrenes respektive roller og funksjoner.

I en så mangfoldig organisasjon som NNV, er intern kommunikasjon av største betydning. I den sammenheng er det

gledelig at det nå er opprettet et medienettverk i organisasjonen. Også i år har vi all grunn til å være fornøyd med mediernes dekning av NNVs virksomhet.

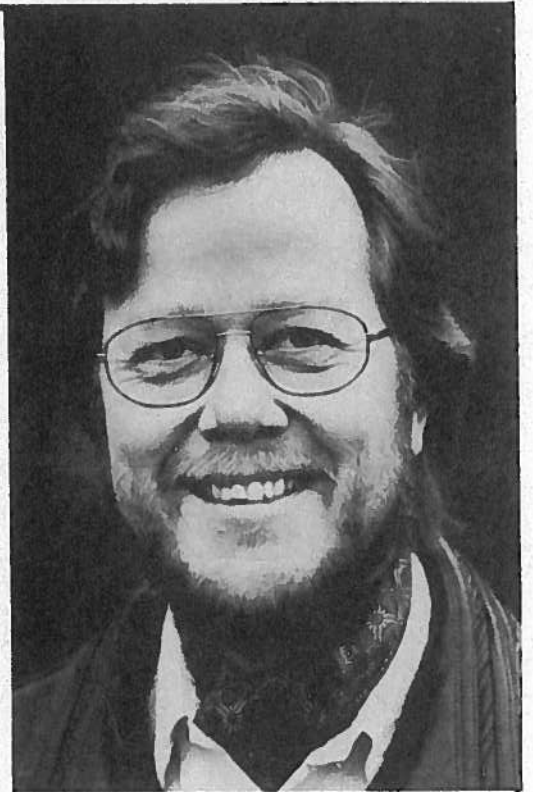
NNVs publikasjoner utvikles stadig. Bulletinen har blitt et «must» for politikere og beslutningstakere som vil være orientert om den miljøpolitiske dagsorden til enhver tid. Magasinet «Natur & Miljø» går spennende og kreativt til verks i forhold til den krevende utfordringen det er å skulle være et ledende miljømagasin for enhver samfunnsengasjert nordmann og et identitetsskape medium for Naturvernforbundets medlemmer.

ODDEKALVSAKEN

I tillegg til slike konstruktive utfordringer ble en god del tid og krefter dessverre bundet til oppfølging av flere utspill fra fylkeslederen i Hordaland, Kurt Oddekalv. Samarbeidsforholdene ble stadig dårligere til tross for forsøk på å enes om enkelte grunnleggende spilleregler. Oddekalvs initiativ til opprettingen av «Green Warriors», en aksjonsgruppe som skal kunne operere uavhengig av fylkenes arbeidsområder, fylkestyrenes medvirkning og normale organisasjonsmessige rutiner, var dråpen som fikk begeret til å flyte over. LS fraskrev seg ethvert ansvar for KOs utspill og arbeidsformer, presiserte at fylkeslagene ikke kan godta innblanding i sin virksomhet og hevdet at slike aksjonsgrupper ikke kan operere i NNVs navn. KO ble til sist bedt om å trekke seg fra alle tillitsverv i organisasjonen.

GRUNNLOVEN

Til sist: I mange år har NNV argumentert for en grunnlovsfes-

ting av naturvernet. I 1992 fikk vi endelig se resultater av dette: En ny §110b i Grunnloven ble vedtatt. Her heter det bl. a.: «Enhver har Ret til et Milieu som sikrer Sundhed og til en Natur hvis Produktionsævne og Mangfold bevares. Naturens Ressourcer skulle disponeres ud fra en langsiktig og alsidig Betragtning, der ivaretager denne Ret ogsaa for Efterslægten».

Arild
Ådnem

BLEKKULF

Slike saker viser at arbeidet for natur- og miljøvern tar tid. Derfor må man investere i dag for å få resultater i framtiden. Med dette i tankene er det derfor svært gledelig å registrere den innsatsen som legges ned i arbeidet med NNVs barneorganisasjon, Blekkulfs miljødetektiver, og ikke minst den utrolig mangfoldige aktiviteten dette fører til over hele landet.

For Landsstyret
Arild Ådnem
Leder

ORGANISASJON

LANDSSTYRET

Landsstyret og sentralstyret har avholdt henholdsvis fire og ti møter. Dette har vært første periode med nye styringsorganer, og Naturvernforbundet har nå en samlende styring som vi vil fortsette med.

NATURVERNFORBUNDETS LANDSSTYRE

1991-93

ØSTFOLD

Tore Hoell, Anne Sandberg (vara)

OSLO OG AKERSHUS

Karin O'Sullivan, Eystein Husebø (vara)

HEDMARK

Anne Ulvik, Torstein Hervland (vara)

OPPLAND

Kåre Olerud, Knut Sterud (vara)

BUSKERUD

Anbjørn Høivik, Mari Kvakkstad (vara)

VESTFOLD

Terje Gustavson, Alexandra Hauge (vara)

TELEMARK

Synne Blomquist, Finn Helge Røe (vara)

AUST-AGDER

Stig Olsen, Per Damsgård (vara)

VEST-AGDER

Kai Haugen, Torunn Kristiansen (vara)

ROGALAND

Anndi Lomeland Jacobsen, Tor M. Larsen (vara)

HORDALAND

Tone Steen, Kurt Oddekav (vara)

SOGN OG FJORDANE

Stein Malkenes, Erik Solheim (vara)

MØRE OG ROMSDAL

Odd Arild Bugge, Britt Mordal (vara)

SØR-TRØNDELAG

Solveig Bekken, John Eggen (vara)

NORD-TRØNDELAG

Beate Fasting, Stein Arne Andreassen (vara)

NORDLAND

Knut Sørgaard, Siv Heidi Ruud (vara)

TROMS

Randi Hasvold

FINNMARK

Oddveig Ø. Hansen, Bjørn Harald Hansen (vara)

NATUR OG UNGDOM

Heidi Sørensen, Bjørn Bore, Åsne Berre Persen (vara), Nils Tore Skogland (vara)

ANSATTES REPRESENTANT

Solveig Viste, Tore Brænd (vara)

Landsstyret.

NATURVERN- FORBUNDETS SENTRAL- STYRE 1991-93

Leder Arild Ådnem, nestleder Karen Johanne Baalsrud, Trygve K. Normann, Inger Spangen, Ragnar Vik, Stein Malkenes (vara), Beate Fasting (vara), Heidi Sørensen (observatør)

FYLKES- OG LOKALLAG

Det har vært en jevn økning i antall lokallag i 1992. Antall lokallag pr. 31.12.92 var 152. Lokallagene dekket 202 kommuner. Antall fylkeslag er 18.

Naturvernforbundet har tatt mål av seg å stifte flest mulig lokallag. I 1992 har vi fått nye lokallag i Lenvik, Haram, Ullensaker, Molde, Risør og Gjerstad, Seljord og Kviteseid, Kristiansand, Grimstad, Ås, Andøy, Tynnes, Vang, Sør-Aurdal, Vestre Slidre og Voss. For å gi et tilbud til folk som er interessert i å stifte lokallag på lengre sikt, åpner Naturvernforbundet for å utnevne kontaktpersoner i kommuner der vi ikke har lokallag. Kontaktpersonen skal utnevnes av fylkeslaget og oppfordres til å danne en uformell gruppe rundt seg.

UTBETALING AV KONTINGENT TIL LOKALLAGENE

Med bakgrunn i vedtektene om fordeling av medlemskontingenten til lokal- og fylkeslag ble det utarbeidet kriterier for fordeling og utbetaling av kontingent til lokallag. Alle lokallag har krav på sin andel av medlemskontingenten, men det forutsettes at laget har avholdt årsmøte som har valgt styre og som har sendt inn regnskap for foregående år.

Fylkessekretærene Stig Ulvang, Per Øystein Klunderud, Liv Cathrine Nome, Kari Moan, Arne Otto Iversen, Cathrine Schei, Birgit Kalvåg, Gjer-mund Andersen og Gabriele Brennhaugen.

FØDSELHJELP

Fra og med 1992 ble det satt av midler på NNVs budsjett til oppbygging av fylkeskontorer. Midlene fordeles etter bestemte kriterier, som for eksempel at behovet er dokumentert, og at fylkeslaget søker andre finansieringskilder i tillegg til Naturvernforbundet sentralt.

Pr. 31.12.92 hadde følgende fylkeslag etablert kontor med fylkessekretær:

Finnmark (50 prosent), Troms (20 prosent), Nord-Trøndelag (20 prosent), Sør-Trøndelag (100 prosent), Rogaland (100 prosent), Hordaland (100 prosent), Telemark (20 prosent), Vest-Agder (50 prosent), Vestfold (50 prosent), Buskerud (50 prosent), Oslo og Akershus (100 prosent), Østfold (20 prosent). Møre og Romsdal, Oppland og Hedmark hadde fylkessekretær deler av året. Aust-Agder og Nordland hadde kontor uten fylkessekretær.

17 av 18 fylkeslag har nå kontor, mot åtte av 18 før fødselshjelpen. 14 av 18 fylkeslag har ansatte, mot seks av 18 før.

Fylkessekretærene hadde

to samlinger i henholdsvis mai og september. Hensikten med samlingene var å bli kjent med hverandre og sekretariatet, ta opp spørsmål, diskutere ulike problemstillinger m.v.

MEDLEMSTALLET

Medlemstallet er noe lavere enn i fjor, 61 801 ved utgangen av 1992, mot 66 406 året før. Dette betyr en nedgang på 8 prosent i forhold til rekordåret 1991. Naturvernforbundet har gått ned med 2500 medlemmer, Blekkulfs miljødetektiver 1300 og Natur og Ungdom 800. En del nye medlemmer kommer til, men dessverre er det samtidig mange som melder seg ut; først og fremst ved å unnlate å betale medlemskontingenten.

Noe av årsaken til den sviktende medlemstilveksten, er at vi ikke lenger har noen telefonverving fra sentralt hold, men det har også vært lite verveaktiviteter ellers. Det som ga oss mest medlemmer i 1992, var lokalverving og venneverving. Vi vil derfor legge forholdene bedre til rette for disse verve-metodene også i 1993.

NATUR OG MILJØ INTERNT

N&M Internt kom ut med 6 nummer i 1992, hvorav et nummer utgjorde årsmeldingen. Bladet prøver i stor grad å spre informasjon om aktivitet i organisasjonen til organisasjonen.

BESØKSRUNDE I ORGANISASJONEN

Sekretariatet besøkte de fleste fylkeslagenes årsmøter. Representanter fra sekretariatet besøkte også samtlige fylker i andre sammenhenger i løpet av året. Via en ringerunde i februar til lokal- og fylkeslagene nådde vi mange lag. Spørsmål som ble tatt opp gjaldt miljøsaker i lokal-laget, årsmøter, styrets arbeid o.l.

INTERNASJONALE NETTVERK

Både Danmarks Naturfredningsforening og Naturvernforbundet fortsetter som medlemmer av Nordiske Naturvernforbunds råd. Årets møte på Island, hvor bl.a. kjemikaliearbeid, EØS og situasjonen i Nord-Atlanteren ble tatt opp. Svenska Naturskyddsföreningen fikk også besøk fra sekretariatet. I 1992 ble vi også medlemmer av Friends of the Earth International (FoEI). FoEI har en medlemsorganisasjon i 52 land, og er sterke bl.a. i Øst-Europa. Vi deltok på årsmøtet i Spania. Ellers knyttet vi forbindelse tilforbrukerarbeid i Vest-Europa, til et nettverk av EFTA-land, til «Taiga Rescue

Network» for barskogsvern (se ellers under naturvernsaker om regnskog, Kola-prosjekt, fiskeri og sur nedbør).

LAGSBREVET

Fylkes- og lokallagene mottar stadig post fra sekretariatet, ofte i store mengder. For å få mer struktur på utsendingene, lånte vi Svenska Naturskyddsförening sin ide med å sende ut jevnliges kretsletter. Vi valgte å kalle det lagsbrev. Lagsbrevet inneholder alt fra rapporter til brev og skjema som sekretariatet mener lagene bør holdes orientert om. Brevet går til alle lokal- og fylkeslag samt kontaktpersoner, sentralstyret og ledergruppen i slutten av hver måned så sant det er noe å

MEDLEMSTALLET FORDELT PÅ FYLKESLAG

Fylkeslag	Hoved.	Pensj.	Fam.	Kom.	Livsvarig	31.12.92	31.12.91	Endring i %
Østfold	1 354	189	292	12	13	1 860	2 021	- 8,0
Oslo / Akershus	8 731	1 647	994	6	192	11 564	13 078	- 11,6
Hedmark	907	92	213	9	18	1 239	1 283	- 3,4
Oppland	1 555	240	490	12	11	2 308	2 510	- 8,1
Buskerud	1 771	160	382	15	19	2 347	2 216	5,9
Vestfold	1 091	167	273	5	8	1 544	1 681	- 8,2
Telemark	809	85	138	12	11	1 055	1 112	- 5,1
Aust-Agder	407	36	85	6	8	542	530	2,3
Vest-Agder	573	66	70	3	7	719	713	0,8
Rogaland	1 481	131	253	9	8	1 882	1 853	1,6
Hordaland	2 970	319	486	12	22	3 809	3 830	- 0,6
Sogn og Fjordane	686	35	161	17	3	902	928	- 2,8
Møre og Romsdal	1 093	82	252	14	8	1 449	1 460	- 0,8
Sør-Trøndelag	1 929	309	245	15	15	2 513	2 762	- 9,0
Nord-Trøndelag	598	58	121	14	6	797	878	- 9,2
Nordland	1 016	123	195	19	9	1 362	1 428	- 4,6
Troms	850	75	169	9	12	1 115	1 154	- 3,4
Finnmark	510	33	154	7	1	705	743	- 5,1
Svalbard	20	0	2	0	0	22	19	15,8
Utlandet	152	17	9	0	12	190	214	- 11,2
Totalt	28 503	3 858	4 984	196	383	37 924	40 413	- 6,2
Natur og Ungdom						8 800	9 593	
Blekkulfs miljødetektiver						15 077	16 400	
NNV Totalt						61 801	66 406	

sende. Det gikk ut fem lagsbrev i 1992, og ordningen har fått en god mottakelse i fylkes- og lo-kallag.

TV-AKSJONEN

I samarbeid med ulike organisasjoner sendte Naturvernforbundet en søknad om å få TV-Aksjonen 1992. Vi fikk avslag.

STUDIE- VIRKSOMHET

STUDIEFORBUNDET NATUR OG MILJØ

Naturvernforbundet er medlem i Studieforbundet natur og miljø, og har deltatt på 2 studieleadersamlinger.

STUDIERINGER

Naturvernforbundet hadde pr.1.1.93 meldt gjennomført 2 studiering med lærer og 5 studieringer uten lærer. I tillegg fikk vi bidrag til 3 foredrag.

KURS OG SEMINARER

Naturvernforbundet inn-gikk et samarbeid med Studieforbundet Ny Verden om gjennomføring av organisasjonsseminar. Hovedhensikten med kursene var å gi deltakerne trening i å grave fram miljøpolitikk, jobbe sammen og selv stå fram med sitt miljøstandpunkt. Kursene ble arrangert i perioden mars-april, og ble lagt til Bodø, Gran på Hadeland og Stavanger. I alt 56 tillitsvalgte deltok. Kursene vil være utgangspunkt for framtidige grunnkurs i Naturvernforbundet.

GRØNT TEATER

Naturvernforbundet tok i samarbeid med Norsk amatørteaterforbund, Studieforbundet ny verden, Miljøheimevernet og Blekkulfs miljødetektiver et initiativ til å utarbeide en håndbok i «Grønt teater». Hensikten er å stimulere organisasjonene til å bruke teater og drama for å formidle natur- og miljøvernarbeidet. Arbeidet med boken skal avsluttes i 1993.

BLEKKULFS MILJØ- DETEKTIVER

Blekkulf miljødetektiver telte 15 077 i 1992. Året startet lovende med at NNV fikk informasjonsprisen 1991, først og fremst på grunn av arbeidet med miljødetektivene.

Begynnelsen til en fremtidig tegnefilm ble produsert i Polen og ble benyttet flittig i fjernsynet gjennom året. I alt ble det 8 selvstendige programmer. I forbindelse med Rio-konferan-

sen kom Blekkulf også på CNN og var selv i Brasil, der han blant annet var med på å åpne en barnepark. Det ble arrangert en verdensomspennende fotokonkurranse for barn der Blekkulf også var aktivt med.

Med støtte fra Kassetavgiftsfondet ble det produsert 7 halvtimes radioprogrammer som ble sendt gratis til 105 forskjellige nærradiostasjoner. Det ble meldt om meget positiv respons.

Flere av NNVs lokallag arrangerte Blekkulf-dager; virkningsfullt for lokallagene og flott for verving til miljødetektivene. Til hjelp i dette arbeidet ble det produsert et idehefte med praktiske tips.

Nye bokprodukter var skoledagbok og sangbok. Vi produserte også nye medlemskort og tøymerker, som kan syes på favorittjakka. Mange ble ekstra fornøyde for vår nye mage-taske, med detektivutstyr som innhold.

I september fikk Blekkulf egen side i Aftenpostens søndagsutgave – BlekkA med 4-farger og masse populært miljøstoff. Mot slutten av året ble Blekkulfs Miljøpris delt ut for

1992 var nok et begivenhetsrikt år for Blekkulf. Han var til og med på CNN.

3.gang i «Heia Norge». Nok et lite mediegjennombrudd for Blekkulf fikk vi da «Norge Rundt» laget innslag om en russisk og en norsk gutt, som undertegnet Barnas miljøavtale – lenge før politikerne var på banen.

Naturskyddsföreningen i Sverige har i lang tid snust på Blekkulf-konseptet og det ser ut til at et samarbeid kommer i gang på nyåret.

NATUR OG UNGDOM

NU hadde 8800 medlemmer pr. 31.12.1992. Dette er ca. 800 færre enn på samme tidspunkt i fjor. Leder har vært Åsne Berre Persen, nestleder Heidi Sørensen og daglig leder Trond Beldo Klausen 1.halvår og Bjørn Bore siste.

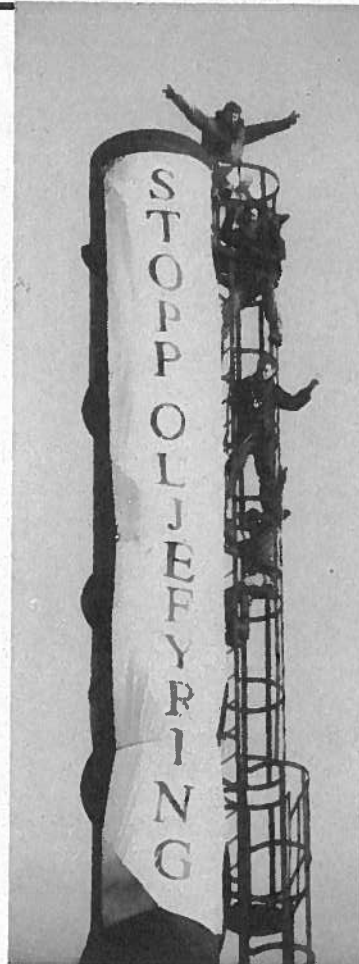
Landsmøtet ble avholdt på Brandbu 9.–12.januar. 166 delegater fra 89 lokallag var representert i tillegg til 77 fra kretser, landsstyret, sentralstyret og sekretariatet. Følgende uttalelser ble vedtatt:

- Bryt med Uruguay-runden (GATT)
- Nei til oljefyring
- Si nei til utbygging av ny E18 i nordre Vestfold
- Nei til ilandføring av gass på Sørøya
- Ti gode råd om gass
- Det har vært avholdt sju sentrale seminarer/kurs, og 26 regionale.

Natur&Samfunn har kommet ut med 6 nummer. Nytt fra Natur og Ungdom (NfNU) har kommet med 8.

Av de viktigste sakene NU har jobbet med i perioden kan nevnes:

- Gasskraftverk/metanol-fabrikk
- Barentshavet
- Oljefyring
- Energikampanje

Stopp oljefyring var én av NUs kampsaker i 1992. (Foto: Åsgeir Størdal)

- EF/EØS
- 500 års motstand
- Genteknologi
- Hjerkin
- Kyststamvei
- E18 gjennom Vestfold
- Kompost
- Emballasje
- Havørn-ferd
- Landbruk og fiskeri

SALG

NATURVERNFORBUNDETS MARKEDSKONTAKT

På sentralstyremøtet 22.–23.juni ble det vedtatt å opprette et selskap som på forretningsmessig grunnlag skal skaffe inntekter til Naturvernforbundet gjennom salg av pro-

dukter og tjenester. 27.juli ble Naturvernforbundets markeds-kontakt (NMK) stiftet. NMK hadde ved årsskiftet 12 ansatte.

ANNONSESALG

Landsstyret vedtok retningslinjer for annonsesalg, sponing og samarbeidsavtaler.

SALGSRESULTATET

Naturvernforbundets salgsavdeling hadde i 1992 en omsetning på ca. 2,6 mill. Vi har jobbet med å øke dekningsbidraget til driftsavdelingen, og er svært fornøyd med resultatet; fra ca. 160 000 i 1990 til ca. 300 000 i 1991 og ca. 532 000 i 1992. Nå begynner det altså virkelig å lønne seg for oss å drive salg.

Naturkalenderen, med sin 20. årgang, er vår bestselger – både i antall, omsetning og dekningsbidrag. Kalenderen er et av produktene vi tilbyr i salgskatalogen, som blir sendt ut til alle medlemmene i oktober. Katalogen, med alle dens tilbud, fører til et solid opprykk i omsetningen; julesalget gir oss absolutt det største utbyttet sett i forhold til resten av året.

PRODUKTER

Vi merker stor interesse for nye produkter, noe som viser at vi har en fast kundegruppe som følger med og kjøper når vi har nye, spennende varer å tilby, som f.eks. regnskogs-T skjorte, handlenett og Blekkulf magetaske.

Når det gjelder profilen i salgsavdelinga, blir den stadig mer kvalitetsbetont og seriøs. Tre-produkter, skinnvarer, resirkulert papir, miljøvennlig bomull m.m. er varer vi går god for, og derfor har i vårt vareutvalg. Framover vil vi satse enda mer på norske produkter, så følg med...

NATUR- OG MILJØ- VERNSAKER 1992

1992 var et meget begivenhetsrikt år for Naturvernforbundet. Aldri før har vi hatt så mange temaer og enkeltsaker å arbeide med, aldri har vi hatt så varierte arbeidsmetoder – og aldri før har vi samarbeidet med så mange ulike grupper i samfunnet for å nå våre mål.

Årets høydepunkt var den internasjonale miljøvernkonferansen i Rio. Vi møtte godt forberedt: Helt siden Bergenskonferansen i 1990 hadde vi arbeidet for å få mest mulig ut av dette «miljø-toppmøtet». Til tross for iherdig innsats fra miljøbevegelsen, ble resultatene fra konferansen dårligere enn det var lov å håpe på. Noe gikk likevel bedre enn det var grunn til å frykte. Og det er ingen tvil om at Rio-prosessen har satt sitt sterke preg på miljøvernarbeidet både internasjonalt og her i Norge – på godt og vondt.

Naturvernforbundet deltok som representant i den norske regjeringsdelegasjonen både på forberedelseskonsferansene og under selve miljøkonferansen i Rio.

I dette kapitlet finner du en kortfattet oversikt over de største og viktigste sakene vi arbeidet med i 1992. Vi har delt dem i åtte grupper – en for hver

av de åtte veivalgene for 90-åra, som Naturvernforbundet vedtok i 1991.

1. DEN NORSKE NATURARVEN

Barskog, rovdyr og vågehval preget debatten om den norske naturarven i 1992. Vi kunne notere oss mange halve seire:

BARSKOG

Barskogverneplanen for Midt-Norge ble vedtatt. Den ble altfor snau, spesielt med sikte på å få vernet kystgranskog – der Norge har et spesielt ansvar. Likevel fikk vi satt en midlertidig stopper for mye uvettig hogst: Generalsekretæren var blant naturvernerne som gikk til direkte aksjon for å stanse rovhogst i et foreslått verneområde. Aksjonen ga full uttelling: Hogsten ble stoppet. Staten innførte øyeblikkelig midlertidig vern av de fleste foreslåtte verneområdene på østlandet.

Sammen med miljøvernerne i andre barskogland stiftet Naturvernforbundet en ny, internasjonal nettverksorganisasjon: «Taiga Rescue Network». Målet er å få et bedre vern av hele barskogbeltet på vår halv-kule – fra vestlandet til Vladivostok.

ROVDYR

Regjeringen la fram sin rovviltmelding tidlig på året. Den satte i gang debatter som fikk betydning for flere av våre store rovdyr:

Den 24. februar krevde Naturvernforbundet i et brev til miljøvernministeren øyeblikkelig gaupefredning i Norge. Bare to dager senere innførte Miljøverndepartementet totalfredning av gaupe i Sør-Norge, med virkning fra 1. mars.

I juni ble det gaupedebatt i Stortinget: Regjeringen foreslo å tillate kvotejakt for gaupe. Vi møtte opp i Stortingets kommunal- og miljøkomite og ba dem

Naturvernforbundet bidro sterkt til å begrense jakten på gaupe i 1992.

gi gaupa samme vern som ulv, bjørn og jerv; og tillate jakt bare på lisens. Resultatet ble lisensjakt i mesteparten av landet, men mulighet for kvotejakt i enkelte områder.

I juli foreslo Miljøverndepartementet å endre nødvergeparagrafen i Viltloven, slik at det skulle bli vanskeligere å felle rovdyr under henvisning til nødverge. Dette var i tråd med et gammelt krav fra Naturvernforbundet. Departementet foreslo dessuten at spesielt truede arter måtte kunne unntas helt fra nødvergebestemmelsen. Dette var også noe departementet hadde lært av oss. Et slikt unntak er særlig aktuelt for ulv, muligens også for bjørn.

For å være med på å redusere konflikten mellom rovdyr og tamdyr på beite, lanserte vi et prøveprosjekt for å bruke hunderasen pyreneerhund til vern mot bjørn og andre rovdyr.

VÅGEHVAL

Naturvernforbundets landsstyre fant det biologisk forsvarlig å drive en begrenset fangst på den nord-atlantiske vågehvalbestanden. Et flertall i landsstyret fant i denne svært kontroversielle saken «at Norge og andre stater som hovedregel bør overholde internasjonale miljøavtaler, men at den spesielle bakgrunnen med hvalfangst som del av en tradisjonell kystkultur kan gjøre det forsvarlig av Regjeringen å benytte reservasjonsretten i dette tilfellet».

VERN UNDER VANN

Naturvernforbundet har arbeidet for marine verneområder i 20 år. Det hender tålmodighet fører fram: Direktoratet for Naturforvaltning skal levere en fyldig rapport om saken til Miljøverndepartementet i 1994. Naturvernforbundet ønsker å

sette saken på dagsorden politisk, og startet derfor høsten 1992 et informasjonsprosjekt om marine verneområder i regi av Nordsjøutvalget.

MILJØJUS

Et annet krav som Naturvernforbundet har stilt siden 70-tallet, var grunnlovsfesting av folks rett til et rent miljø. Stortinget vedtok omsider en slik miljøparagraf, til forhåpentlig glede for «Efterslægten», som er det de kaller ungene våre.

Etter forurensningsulykken i Akerselva høsten 1990 fremmet Naturvernforbundet forslag til Riksadvokaten om at straffeloven skulle få nye og strenge regler om miljøkriminalitet. Dette fulgte Riksadvokaten opp med forslag til utvidede og skjerpede straffebestemmelser.

ROTENON

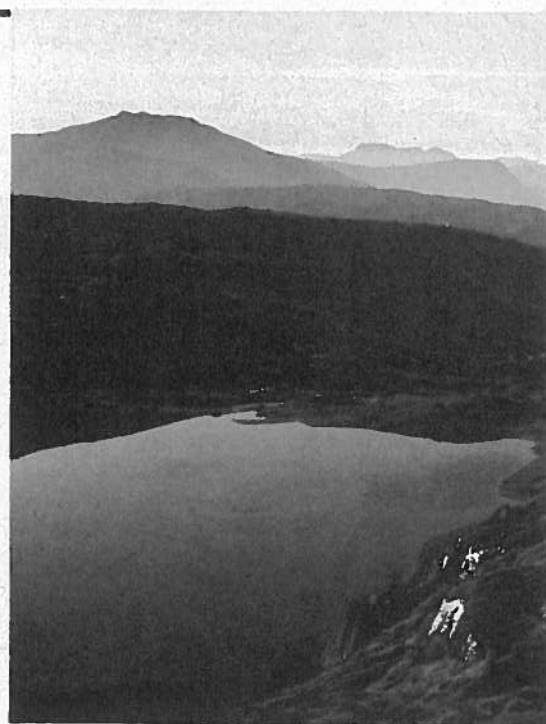
Naturvernforbundets landsstyre avviste bruk av giften rotenon i Raumavassdraget til å utrydde lakseparasitten gyrodactylus. Landsstyret fryktet at behandlingen ville redusere den genetiske variasjonen blant de andre artene i vassdraget.

2. ENERGI

På energisiden ble 1992 et år for å kjempe mot bygging av gasskraftverk og mot uhemmet krafteksport, og for å forberede store vassdragsvernesaker.

GASSKRAFTVERK/ METANOLFABRIKK

I januar sa Stortinget ja til Statoils planer om å bygge metanolfabrikk, og – ihvertfall foreløpig – nei til Hydros planer om å bygge gasskraftverk. Naturvernforbundet samarbeidet med Natur og Ungdom, Bellona og Greenpeace. Resultatet kan

best karakteriseres som halv seier og halvt nederlag. Nei til gasskraftverk viser at selv i saker der NHO, LO, kraftsosialister, Høyre, Statoil og Hydro er enige, er miljøbevegelsen blitt sterk nok til å stoppe dem.

KRAFTEKSPORT

Gjennom presseutspill og lobbyvirksomhet ga Naturvernforbundet uttrykk for sin holdning til eksport av det norske kraftoverskuddet: Krafteksport er kun miljøvennlig hvis den erstatter, og ikke kommer i tillegg til forurensende eller miljøskadelig energi. Slike betingelser stilles ikke i eksportkontraktene. Krafteksport i seg selv er derfor ikke miljøvennlig.

VASSDRAGSVERN

Mye av vårt arbeide med Verneplan IV og Samlet Plan skjedde i 1992, foran innspurten våren 1993. Naturvernforbundet hadde møter med alle berørte departementer, med stortingsgrupper og enkeltpolitikere. Innsatsen ble samordnet med de andre naturvernorganisasjonene og de lokale vernegruppene,

Mye av arbeidet med Verneplan IV og Samlet Plan skjedde i 1992.

som ble koordinert fra Naturvernforbundets kontorer.

NYE, FORNYBARE ENERGIKILDER

Energiproduksjon fra sol, vind, biomasse og bølger må videreutvikles også i Norge. Naturvernforbundet arbeider her med en lang rekke ulike felter, alt fra praktiske forsøk med bioenergiårder til formuleringer i Stortingsmeldinger.

Atomkraft – se avsnittet om industri

3. SAMFERDSEL

Slaget om storflyplassen preget samferdselsåret 1992. Vi tapte, men kampen ble mer spennende enn ventet – aldri har så mange rene sitater fra våre utredninger vært å høre fra Stortingets talerstol.

GARDERMOEN

I oktober vedtok Stortinget å bygge en hovedflyplass for østlandet på Gardermoen, den største investeringen i fastlands-Norge på 30 år. Naturvernfor-

bundet engasjerte seg sterkt i saken, gjennom utredninger, politisk lobby, medieutspill, folkemøter, stiftelse av lokallag, samtaler med forskere etc. På tross av nederlag i saken er det mange positive erfaringer – som et konstruktivt samarbeid mellom involverte lokallag, fylkeslag og sekretariatet. Fylkeslagene Oppland og Oslo og Akershus arbeider videre med saken i et prosjekt.

VEISAKER

Naturvernforbundet fikk medhold i sin anke i E-18 saken i Nordre Vestfold. Samferdselsdepartementet vedtok at en tilleggsutredning skulle gis. Naturvernforbundet ble invitert til å være med i denne prosessen.

Naturvernforbundet har også arbeidet med andre samferdselssaker av spesiell karakter som Drøbakbrua, Trekantsambandet i Hordaland og Stamvegen Oslo-Bergen, og av generell karakter som Bompengemeldinga og prognoseproblematikken.

BILFRI BY

Naturvernforbundet kom høsten 1991 med et utspill i NRK-programmet «Luftslottet», der vi utfordret 13 av landets største byer til å stenge byens sentrum for biltrafikk lørdag 9.mai. Ordførerne i byene Oslo, Sarpsborg, Fredrikstad, Lillehammer, Tønsberg, Skien, Porsgrunn, Kristiansand, Sandnes, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø tok imot utfordringen. De ulike arrangemenetene skjedde i samarbeid med Naturvernforbundets lokal- og fylkeslag i de nevnte byene.

Om ikke resultatet og evnen var like god overalt, så skjedde det en politisk prosess og debatt som satte tema på dagsorden.

NSB

Samarbeidsprosjektet med NSB fortsatte i 1992. Innspill til Norsk Jernbaneplan 1994–1997, opprydding langs linjen Oslo – Lillehammer, miljøsamtaler med ulike divisjonsledere i NSB og introduksjon av grønt kontor er noen av temaene som har inngått i prosjektet.

EUROPEISK MILJØPROSJEKT OM TRANSPORT- KOSTNADER

Naturvernforbundet deltar i et europeisk prosjekt som ser på samfunnets transportkostnader. Prosjektet utføres av The European Federation for Transport and Environment, en paraplyorganisasjon som Naturvernforbundet er tilsluttet. Et delprosjekt om vegholdskostnader og skattelegging av tungtransport blir utført av Naturvernforbundet.

4. LANDBRUK OG FISKE

Arbeidet med mer ressursvennlig landbruk og fiske fortsatte i 1992. Den største enkeltseieren kom på fiskefronten, i spørsmålet om omsettelige kvoter.

FISKE

Naturvernforbundets innsats for framsynt disponering av fiskeressursene ble også i 1992 ført an av Barentshavkontoret. Årets største seier var at Regjeringen måtte gi opp forsøket på å innføre omsettelige kvoter i fiskeriene, noe som ville favorisert ressursfiendtlig stordrift.

Barentshavkontoret har fortsatt arbeidet med internasjonalt fiskeri, der vi er i gang med å bygge opp et globalt nettverk mellom kystfiskerorganisasjoner og miljøbevegelse. Målet

med dette er å synliggjøre at overfiske og konflikt mellom tradisjonell kystkultur og industrielle er et globalt fenomen. I Rio-prosessen var vi blant annet sentrale i arbeidet med å utforme miljøorganisasjonenes politikk i fiskerispørsmål.

Her i Norge sto EØS-saken sentralt. Barentshavkontoret var blant annet aktivt med i dannelsen av Kystaksjonen mot EØS, og vi spilte en viktig rolle i debatten om EØS-avtalens virkninger på fiskeriforvaltningen og den tradisjonelle kystkulturen. Barentshavkontoret har også deltatt aktivt i diskusjonen om den nyetablerte Barentsregionen, og arbeidet med dette spørsmålet vil bli intensivert i 1993. Dette gjelder også oljevirkningsheten i Barentshavet.

I september ble Barentshavkontoret flyttet fra Bodø til Leiknes, et lite kystsamfunn i Steigen kommune.

LANDBRUK

Naturvernforbundet deltok aktivt i debatten om landbruksoppjøret, med kritikk av regjeringens tilrettelegging for mer intensiv landbruksproduksjon.

Medieoppslag, høringsuttalelser og godt samarbeid med Norges Bondelag førte fram i spørsmålet om miljøgifter i kloakkslam. Slammet blir brukt som jordforbedringsmiddel. Etter at SFT omsider reagerte, blir kommuner og fylker ansvarlige for innholdet av miljøgifter i slammet. Er det farlig mye tungmetaller i slammet, kreves det spesialbehandling. Vi kan imidlertid risikere at myndighetene slakker på kravene i forbindelse med EØS-avtalen.

Vi etablerte et samarbeid med Norsk Økologisk Land-

brukslag (NØLL) om informasjon, kampanjer og landbrukspolitiske utspill. Det første resultatet av dette samarbeidet så vi da Regjeringen – stikk i strid med tidligere planer – sikret videre drift ved Sogn Jord- og Hagebruksskule, en skole som har stor betydning for utviklingen av et mer økologisk landbruk i Norge.

Blant annet gjennom å delta ved et internasjonalt symposium i Sveits om landbruk og miljø, knyttet vi kontakter med utenlandske nettverk som arbeider med spørsmål omkring landbruk og miljø.

GENTEKNOLOGI

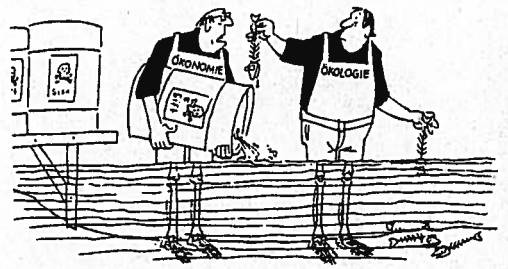
Naturvernforbundet har arbeidet mye med den nye genteknologiloven, og har en representant i genteknologiutvalget. Loven var mer imøtekommende enn noen annen lov i Europa, selv om den ikke var tilfredsstillende. Samtidig har vårt kommentarer virket inn på forskningen.

5. INDUSTRI

Langsamt stakk Thorbjørn Berntsen halen mellom bena, tok spesialavfallet med seg og ruslet ned fra Dovrefjell. Det var nok årets opplevelse på industrifronten i 1992. Men det var mange andre saker også.

SPESIALAVFALL

I mai presenterte Naturvernforbundet sammen med Greenpeace et detaljert opplegg for hvordan dannelsen av spesialavfall i Norge kan reduseres fra 85 000 til 7000 tonn på fem år. I august presenterte vi et konsept for regional mellomlagring av spesialavfall som alternativ til Hjerkin. Vi deltok i folkemøter og protestaksjoner rundt omkring i landet. I dag er

Hjerkinlageret lagt på is, og stadig flere regionale mottak blir etablert.

ATOMKRAFT

I april arrangerte Naturvernforbundet sammen med seks andre miljø- og fredsorganisasjoner en internasjonal høringskonferanse om atomprøvestans: «Prøvestans eller atomanarki». Et samarbeid er etablert i spørsmål som har med prøvestans og ikke-spredning av atomvåpen å gjøre. Påvirkningsarbeidet har i første rekke vært rettet mot norske og amerikanske myndigheter og politikere.

Naturvernforbundet har også arbeidet for at det planlagte deponiet for lav- og middelsaktivt atomavfall legges til Kjeller, der avfallet behandles og der den ene av Norges to atomreaktorer befinner seg. Forbundet har også krevd at et permanent overvåket lager bygges isteden for et deponi. Dette er nå til utredning i Nærings- og Energidepartementet. Plasseringen er ikke endelig avgjort, men i konsekvens-utredningen anbefales Himdalen i Aurskog Høland, ca. 25 km fra Kjeller.

OZONSKADELIGE STOFFER

Forbundet har hatt to større utspill for å påvirke myndighetene til å fase ut ozonskadelige stoffer raskere. Det siste

FORTSETTER ETTER REGNSKAPENE

»Jeg er også lei meg, men i avveiningen mellom mennesker og fisk, må da de menneskelige interesser ha forrett?»

Resultatregnskap og balanse 1992 for Norges Naturvernforbund

På disse fire sidene finner du Naturvernforbundets regnskap for 1992 med balanse og noter samt revisors beretning.

Til tross for stor svikt i inntektene, har vi greid å ende opp med et overskudd på kr 362 907. I fjor hadde vi et overskudd på kr 336 344. Akkumulert underskudd ved utgangen av 1992 er på kr 224 222, og vi har nå en positiv egenkapital.

Inntektsvikten har rammet oss på tre områder: Annonseavgiften har hatt en dramatisk nedgang, nyverviringen har gått dårlig og den budsjetterte oppgangen i abonnementsinntekter greide vi ikke å oppfylle. Etersom vi var klar over denne inntektsvikten allerede på våren, klarte vi å redusere kostnadene og skaffe nye inntekter slik at året allikevel endte med et overskudd.

Overskuddet fra salgsavdelingen viser en jevn og sterk vekst de siste to år, noe som bl.a. bunder i bedret avanseprosent og en riktigere fordeling av kostnader når salgsvare blir brukt til gaver o.lign. I tillegg har salget av informasjonsmaterieill tatt seg voldsomt opp.

Kostnadsviden er under god kontroll og budsjett disiplin er god. Dette vises ved at samtlige avdelinger bortsett fra redaksjonen har gått bedre enn budsjettert. Årsaken til at redaksjonens resultat er dårligere enn budsjettert, ligger i den ovennevnte inntektsvikten i annonse- og abonnementsinntekter. Totalt går allikevel redaksjonen med et stort overskudd.

Den totale omsetningen i organisasjonen har økt med nesten seks millioner kroner. Hele denne økningen ligger på prosjektene, mens den generelle driften har stått stille.

Overføringene til organisasjonen har økt med 650 tusen kroner.

Jeg viser ellers til notene til regnskapet.

Alt i alt må vi si oss svært fornøyd med resultatet. Den sterke budsjettkontrollen vil bli fulgt opp i 1993, og regnskapsavdelingen ligger nå såpass godt an at de enkelte budsjettansvarlige kan få sine månedregnskap i rimelig tid.

Sissel Bugge
Kontorsjef

KPMG Peat Marwick

Statsautoriserte revisorer - Medlemmer av Norges Statsautoriserte Revisors Forening

KPMG Peat Marwick as
Postboks 150 Bryn
N-0611 Oslo

Besøksadresse
Brynsveien 12
Oslo

Telefon + 47 22 72 15 70
Telefax + 47 22 72 42 82
Foretaksnr. 935174627

Til
Norges Naturvernforbund

Revisjonsberetning for 1992

Vi har revidert årsoppgjøret for Norges Naturvernforbund for 1992. Årsoppgjøret, som består av resultatregnskap, balanse og noter, er avgitt av forbundets styre.

Vår oppgave er å granske forbundets årsoppgjør, regnskaper og behandlingen av dets anliggender for øvrig.

Vi har utført revisjonen i henhold til gjeldende lover, forskrifter og god revisjonsskikk. Vi har gjennomført de revisjonshandlinger som vi har ansett nødvendige for å bekrefte at årsoppgjøret ikke inneholder vesentlige feil eller mangler. I samsvær med god revisjonsskikk har vi kontrollert utvalgte deler av grunnlagsmaterialet som underbygger regnskapspostene og vurdert de benyttede regnskapsprinsipper, de skjønnsmessige vurderinger som er foretatt av ledelsen, samt innhold og presentasjon av årsoppgjøret. I den grad det følger av god revisjonsskikk har vi gjennomgått forbundets formuesforvaltning og interne kontroll.

Eier vår mening er årsoppgjøret som viser et årsoverskudd på kr 362.907 for Norges Naturvernforbund gjort opp i samsvær med de bestemmelser som gjelder for forbundet.

Oslo, 17. april 1993
KPMG Peat Marwick as

Arne Giersten
Statsautorisert revisor

Norges Naturvernforbund

Resultatregnskap 1992

	Note	1992	1991
Driftsinntekter			
Varesalg	1	2.975.479	2.361.188
Annonseinntekter	2	3.104.227	4.373.185
Abonnement		1.448.197	1.078.524
Offentlige driftstilskudd	3	3.100.000	2.800.000
Ørmerkede tilskudd		8.783.668	4.301.406
Bidrag firmaer, legater mv.		366.471	505.863
Medlemskontingent	4	7.479.873	6.917.607
Innsamlinger mv		651.114	732.987
Avgifter på møter, seminarer		285.416	124.260
Andre driftsinntekter		955.974	380.412
SUM driftsinntekter		29.150.418	23.575.430
Driftskostnader			
Varekjøp	1	1.506.075	1.493.694
Produksjon blader/tidsskrifter		3.018.404	2.400.319
Kontingentandel fylkes-/lokallag		2.665.825	2.527.090
Aktivitetstilskudd		147.109	248.500
Reise og opphold på møter mv	5	9.536.623	7.046.962
Lønnskostnader	6	947.011	361.794
Honorarer/konsulentbistand		367.942	425.652
Sivilarbeidere		414.300	324.771
Andre personalkostnader	7	1.506.319	1.311.801
Leie av lokaler	8	727.872	452.075
EDB/Maskiner/Inventar		759.627	796.285
Andre kontorkostnader	9	510.869	269.623
Telefon	10	1.797.816	1.536.925
Porto og distribusjon		160.500	385.922
Kjøp av tjenester	11	1.053.313	752.555
Måle- og reisekostnader		2.261.604	2.188.169
Informasjons- og PR-kostnader	12	931.955	361.531
Kontingenter og tilskudd	13	53.600	0
Patenter/varemerker	14	86.767	0
Tap på fordringer	15	596.842	529.432
Ordinære avskrivninger			
SUM Driftskostnader		29.197.739	23.533.660
Driftsresultat		-47.321	41.771
Finansinntekter/-kostnader			
Renteinntekter		577.496	453.725
Rentekostnader		167.269	159.152
Netto finansinntekter		410.227	294.573
Arsoverskudd		362.907	336.344

Balanse pr 31.12.92

Eiendeler	Note	1992	1991
Kasse		32.667	32.007
Bank	16/17	5.628.126	4.503.528
Postgiro		561.163	571.615
Kunder og andre fordringer	14	1.911.691	1.204.974
Forskuddsbetalte kostnader		488.829	291.095
Tilgode mv./investeringsavgift		0	98.728
Beholdning salgsvarer	18	501.184	740.383
SUM Omløpsmidler		9.123.660	7.442.329
Anleggsmidler			
Aksjer	19	57.000	5.000
Lån Naturvernforb. Mark.Kontakt AS	20	1.136.000	0
Fondsmidler/Depositum		131.152	138.510
Ustyr og inventar	15	797.125	1.111.076
SUM Anleggsmidler		2.121.277	1.254.586
SUM Eiendeler		11.244.937	8.696.914
Gjeld og kapital			
Gjeld			
Leverandører		880.156	683.125
Avsatte ørmerkede midler	3	2.281.701	886.279
Skyldig off. myndigheter		711.591	501.561
Skyldig ferieinnt., lagforening		694.197	687.042
Påløpne kostnader	21	252.765	962.171
Skyldig mv./investeringsavg.		72.935	0
Forskuddsbetalte innt. (kont.mv)		5.701.488	4.578.940
SUM Kortsiktig gjeld		10.594.833	8.299.118
Langsiktig gjeld		600.051	710.651
SUM Gjeld		11.194.884	9.009.768
Egenkapital			
Diverse fond		37.875	37.875
Livsvarige medlemmers fond		236.400	236.400
Akkumulert underskudd 1.januar		-587.129	-923.473
Arsoverskudd		362.907	336.344
SUM Egenkapital		50.053	-312.854
SUM Gjeld og egenkapital		11.244.937	8.696.914

Oslo, 29.3.93

Norges Naturvernforbund

Sissel Bugge

Sissel Bugge

Noter til Resultatregnskap og Balanse pr 31.12.92

Note 1) Varesalg/varekjøp

Omsetningen på det generelle varesalg har i år vært kr 455 000 over forårets og netto dekningsbidrag fra salgsavdelingen er kr 234 000 høyere enn i 1991. Omsetningen av informasjonsmateriell har blitt mer enn fordoblet og dekningsbidraget fra informasjonsmateriell har økt fra kr 41 000 til kr 198 000.

Det er fremdeles Naturkalenderen som gir størst avanse med kr 340 000, mens salg av bøker gir kr 177 000. Utover disse produktgruppene er det bare plakater som gir mer enn kr 100 000 i avanse.

Ved å være mer restriktive i innkjøpene har man greid å redusere varelageret med kr 239 000.

Note 2) Annonseinntekter

Netto annonseinntekter til driften av tidskriftene har vært kr 2 millioner lavere enn i 1991. Fra august 1992 opprettet vi et eget, heleid aksjeselskap til å drive annonseakkvisjonsarbeidet for NNV. Første halvår ble dette arbeidet drevet innenfor NNVs vanlige drift. Annonseprovisjonen for dette arbeidet på kr 767 000 ligger inne i totalregnskapet sammen med de tilhørende kostnadene.

Note 3) Ørmerkede midler

Prosjektnavn	Bidragsgytere	Inntekt -92/ Ovrlfra -91	Brukt-92	Ovrlt -93
Billett sentrum	MD FK	85.000	85.000	0
Alternativt samrt plan Østfold	MD	60.000	0	60.000
Falkehette om skogbruk	DSS DN DSS LD	58.242	58.242	0
Handte miljøvernning	FK SFT	76.286	76.286	0
Hette om organisk avfall	MD SFT	24.937	24.937	0
Lufforuren, hette	MD	100.600	0	100.600
Grønn skole	KUF	60.000	60.000	0
Lærerveiden, genetkn, hette	DN	82.000	82.000	0
Air Pollution Vest-Europa	SP	310.000	310.000	0
Air Pollution Øst-Europa	MD NM	1.226.121	1.097.616	128.505
Arvullundersenmpakke	SFT	50.000	50.000	0
Blekkut-radio	NK	78.000	78.000	0
Ulovlige soppelklasser	EP	100.000	0	100.000
Regnskogsfondet	MD UF	555.733	419.318	136.415
Bærkrating utvikling	MD FK NH	41.549	41.549	0
LærbarneMilla	NSB	400.000	400.000	0
Miljøforsevsanalyse	NSB	12.000	12.000	0
Mobilitetsstatem skipsavl.	NR	200.000	200.000	0
Santl.transp.kostn	SD	200.000	200.000	0
Redn.aksjon Naturaven	DN VL	289.032	215.778	73.254
Marine verneområder	SC	800.000	57.576	742.424
Enak, Energi, Miljø	VL	140.000	0	140.000
Balstsk/Østfold energiseminar	NM	105.710	5.748	99.962
Handling om prøvesprengning	URN MD HD	105.000	105.000	0
Evalvering prod.varehandelen	NKL	400.000	246.475	153.525
Hette Indaneriiv	NORAD	20.000	20.000	0
Miljøvernarbeid på Kola	UD	299.000	170.273	128.727
EFs regjektivt og EØS	NORAS LU IH	357.860	357.860	0
Øst-Europa - Sur nedker	UD	23.279	23.279	0
MHV	MD	4.805.040	4.386.749	418.291
		11.055.369	8.783.867	2.281.791

Forkortelser:

DN	Direktoratet for Naturforvaltning	NH	Norsk Hydro
DSS	Det norske Skogselskapet	NK	Norsk Kassestang Indust
DSS	Direktoratet for Statens Skoger	NKL	Norges Kooperativ Landstifting
EP	Eloppak	NM	Nordisk Malmbered
FK	Fellesskapsplanen	NR	Norges Rederiforbund
HD	Helselederkorset	SO	Statbil
Ira Hilt		SD	Samarbeidsdepartementet
KUF	Kirke- Utanning og Forskningsdep.	SFT	Statens Forurensningsbistyr
LD	Landbruksdepartementet	SP	Saga Petroleum
LU	Landbrukslts utredningskontor	UD	Utenriksdepartementet
MD	Miljøverndepartementet	UF	Ulfondet
NB	Norges Bondelag	URN	Utv./for rusln.konstr og nedruan.
NF	Naturskyddsföreren	VL	Vilts legat

Miljøhelsevernnet (MHV) og Regnskogsfondet (RSF) er samarbeidsprosjekter med andre organisasjoner, slik at ørmerkede tilskudd og andre inntekter til disse blir disponert av prosjektene respektive styrer og ikke av Naturvernforbundet. MHV har i 1992 mottatt kr 4 400 000 i ørmerkede midler og brukt kr 4 386 749, mens RSF har mottatt kr 300 000 i ørmerkede midler fra det offentlige og brukt kr 510 683. MHV blir belastet kontorkostnader, mens RSF belaster NNVs driftsregnskap med kontorkostnader på kr 89 580. Fra og med 1993 vil disse prosjektene bli ført som separate regnskap.

Note 4) Medlemskontingent

Medlemskontingenten for Naturvernforbundet har vært den samme som i 1991. Kontingenten for Miljødetektivene er satt opp med kr 15 til kr 125 pr år.

Netto medlemsstall for Naturvernforbundet ved årets slutt (ekskl. Miljødetektivene og Natur og Ungdom):

	Hovedmedl.	Pensi.	Fam.medl.	Totalt
1989	24 429	2 438	4 962	31 829
1990	27 833	3 456	5 521	36 257
1991	30 370	4 293	5 140	39 803
1992	28 503	3 858	4 984	37 345

Årsaken til det reduserte medlemsstallet ligger i lav nyverving.

Antallet miljødetektiv er omtrent som året før med totalt 15 100 ved årets slutt.

Note 5) Lønnskostnader

De totale lønnskostnadene er økt med kr 2,4 millioner til kr 9,5 millioner. Prosjektene står for en økning på kr 1,6 millioner til totalt kr 2,7 millioner. I tillegg hadde vi lønnskostnader i forbindelse med at vi drev annonseakkvisjonsarbeidet i egen regi første halvår på nærmere kr 800 000. Lønnskostnader for den generelle driften ligger noe under budsjettet.

Note 6) Honorarer/konsulentbistand

Honorarer/konsulentbistand har økt med kr 585 000 til kr 947 011. Prosjektene har økt sine honorarer med kr 515 000 til kr 650 000. I tillegg er styreleder honorert med kr 100 000.

Note 7) Lokaler

Kostnader til lokaler har økt med kr 195 000 til kr 1 506 000. Av dette utgjør lokaler til annonseavdelingen kr 107 000, mens lokaler til Miljøhelsevernets distriktskontorer utgjør kr 100 000.

Note 8) EDB/Maskiner/Inventar

EDB/Maskiner/Inventar har økt med kr 276 000 til kr 727 872. Denne posten inkluderer fødselshjelp med kr 144 000, telefaks til medienettverket med kr 64 000 og utstyr til Miljøhelsevernets distriktskontorer med kr 93 000.

Note 9) Telefon

Telefonkostnadene har økt med kr 241 000 til kr 510 869. Posten inkluderer annonseavdelingen med kr 56 000, prosjekter med kr 104 000 samt en økning i generelle telefonkostnader på kr 80 000. Den generelle økningen bunnar i fler ansatte og høyere aktivitet.

Note 10) Porto og distribusjon

Kostnadene til porto og distribusjon har økt med kr 261 000 til kr 1 797 816. Av økningen gjelder kr 80 000 økte kostnader i forbindelse med purringer og vervepremieutsendinger til Blekkulfs miljødetektiver, mens kr 75 000 gjelder økt porto og flere purringer til NNVs medlemmer. Miljøhelsevernet står for kr 230 000.

Note 11) Møte- og reisekostnader

Møte- og reisekostnader har økt med kr 301 000 til kr 1 053 313. Hele økningen ligger på prosjektene som totalt står for kr 574 000.

Note 12) Kontingenter og tilskudd

Kontingenter og tilskudd har økt med kr 570 000 til kr 931 955. Posten er som budsjettet og inneholder bl a fødselshjelp på kr 403 000, økning av bevilgning til Natur og Ungdom med kr 28 000, medlemkontingent i Friends of the Earth med kr 52 000. Prosjektene sin andel utgjør kr 53 000.

Note 13) Patenter og varemerker

Posten inneholder kostnadene ved varemerkeregistrering av våre hyllemarker i forbindelse med hyllemarkingsprosjektet.

Note 14) Kundefordringer

Tap på kunder er i år utgiftsført med kr 86 767. Det er ikke foretatt regnskapsmessig nedskrivning (delkrederavsetning) utover dette.

Note 15) Varige driftsmidler

EDB, maskiner og utstyr generelt er avskrevet med 25% årlig. EDB, maskiner og utstyr til prosjekter er avskrevet med 40% årlig. Flyttingen fra Pilestredet er nedskrevet med restverdi kr 33 761. Det gamle EDB-anlegget er nedskrevet med restverdi kr 34 055.

	EDB-utstyr		Maskiner/utstyr		Inventar		Flytting		SUM
	drift 25%	prosj. 40%	drift 25%	prosj. 40%	drift 25%	prosj. 40%	drift 25%	Fast sum	
Bokført verdi 1.1.92	298.128	138.126	153.001	15.294	229.099	42.667	233.761	1.111.076	
Tilgang 1992	142.772	48.096	9.000	15.648	67.375	0	0	282.891	
Avskrivning	110.475	74.489	40.500	12.377	74.118	17.067	200.000	529.026	
Nedskrivning	34.055	0	0	0	0	0	33.761	67.816	
Bokt.verdi 31.12.92	287.370	111.733	121.501	19.565	222.355	25.600	0	797.125	

Note 16) Kassekreditt

Innvilget kassekreditt er kr 100 000. Det var ikke trukket på kassekreditten pr 31.12.92.

Note 17) Bundne midler

Av totale bankinnskudd er kr 334 497 bundet til skyldig skattetrekk.

Note 18) Varelag

Varebeholdningen er vurdert til anskaffelseskost. Det er foretatt regnskapsmessig nedskrivning for ukurans.

Note 19) Aksjer

Av økningen gjelder kr 50 000 aksjer i Naturvernforbundets Markedskontakt AS. NNM ble startet i august 1992. Pga oppstartingsperiode og organisasjonsoppbygging gikk selskapet med et samlet underskudd på kr 907 000. Dette gjør at selskapets aksjekapital er tapt, men underskuddet er finansiert gjennom et langsiktig lån fra NNV (se note 20). NNM mottok annonseprovisjon for totalt kr 560 000. Ved årets slutt er det en ikkefakturert ordreservert på kr 700 000.

Note 20) Lån Naturvernforbundets Markedskontakt AS

Annonseaktivitetsarbeidet til våre tidsskrifter er nå organisert gjennom et eget aksjeselskap der NNV eier 100% av aksjene. Dette arbeidet krever et likviditetstilskudd de første årene, fordi kostnadene til driften påløper lenge før inntektene kommer inn. NNM's budsjett for 1993 tilsier full betjening og delvis tilbakebetaling av dette lånet.

Note 21) Påløpne kostnader

I balansen pr 31.12.91 var det påløpt kostnader til annonseprovisjon med kr 565 000. Vi bokfører nå både inntektene og provisjonen ved fakturering av annonsen, slik at denne posten ikke lenger er aktuell.

FORTSETTELSE FRA FØR REGNSKAPENE

utspillet var koordinert internasjonalt gjennom Friends of the Earth, i forbindelse med reforhandlingen av Montrealprotokollen i november. Vi overleverte et gammelt kjøleskap til miljøkomiteen på Stortinget, og en vaskbar dress til miljøvernministeren, for å tydeliggjøre to områder som gjenstår i Norge.

SVALBARD

Naturvernforbundet har engasjert seg mot etablering av nye kullgruver på Svalbard. Vi har samlet de fleste miljøvernorganisasjonene bak en felles uttalelse. Et interdepartementalt utvalg har nylig avgitt innstilling mot etablering av nye gruver, i samsvar med våre krav og anbefalinger. Endelig avgjørelse faller i Stortinget.

PVC-FABRIKK

Naturvernforbundet påklaget SFTs tillatelse til bygging av ny PVC-fabrikk i Grenland og har arbeidet for en radikal holdning til PVC i Norge. Vi har utarbeidet en rapport om PVC og miljørisiko som et innspill til miljømyndighetene. Endelig avgjørelse om PVC-fabrikken er utsatt til høsten 1993.

KLORBRUK

Naturvernforbundet har foreslått og fått startet opp et forskningsprosjekt som vurderer konsekvensene av å fjerne klor i verdensindustrien, og eventuelle utfasingsstrategier. Prosjektet utføres ved Massachusetts Institute of Technology (MIT) i Boston, USA, og har hittil kostet to millioner kroner.

«KLOAKK-STREIKEN»

Kommuneansatte streiket våren 92. Kloakkanlegg sto og

Naturvernforbundet har engasjert seg mot nye kullgruver på Svalbard.

(Foto: Tor Punsvik)

søppel ble ikke hentet. Etter angrep fra Naturvernforbundet og etterfølgende drøftinger med LO, AF og YS ble det gitt dispensasjon fra streiken for drift av avløpsanleggene. Det er første gang NNV har gått inn i konsekvenser av lønnsforhandlinger.

SKIPSAV FALL

Driftsutslipp fra skip er i volum større enn utslippene som kommer som en følge av ulykker. Naturvernforbundet innledet derfor i januar et prosjekt om avfallsproblematikken fra skip. Prosjektet var et samarbeid med, og var finansiert av, Norges Rederiforbund. Prosjektet resulterte i en rapport som skisserte problemene grundig og beskrev deretter en løsning på problemet. Et hovedpoeng var at avgiften man pålegges ved innlevering av oljeholdig avfall måtte bortfalle. Ordningen er foreslått finansiert av oljebransjen eventuelt at den innlemmes i havneavgiften. Rapporten ble overlevert miljøvernminister Thorbjørn Berntsen i juni og er nå til positiv behandling i departementet.

6. FINANSPOLITIKK

Debatten med de som styrer de store pengene er et ganske ferskt arbeidsfelt for Naturvernforbundet. I 1992 gikk mye tid med til samtaler med næringsliv, finansinstitusjoner, forskere og forvaltning. Den viktigste politiske innsatsen var arbeidet med å påvirke innholdet i viktige regjeringsdokumenter.

MILJØAVGIFTSUTVALGET

Naturvernforbundet var høringsinstans både til delutredningen og den endelige utredningen til Miljøavgiftsutvalget. På tross av gode argumenter er det synd å si at vi fikk gjennomslag for våre synspunkter...

Vi la også vekt på den økonomiske siden av klimaspørsmålet, i vår høringsuttalelse til rapporten fra det interdepartementale klimautvalget.

ARBEIDSGIVER- OG MILJØAVGIFTER

Naturvernforbundet prøvde i 1992 å få gjennomslag for at en avgiftslette i industri-

en ikke skulle tas av miljøavgiftene, men heller arbeidsgiveravgiften. Ledelsen i LO og NHO var lite samarbeidsvillige, i motsetning til store deler av deres medlemsmasse. Rett før jul tok likevel regjeringen et skritt i riktig retning i sin krisepakke.

PROSJEKT BÆREKRAFTIG ØKONOMI

Det prognosearbeidet som foretas i Finansdepartementet og i Statistisk sentralbyrå har så store konsekvenser for miljøretningen i norsk økonomi og politikk, at vi må med i premissene for dette arbeidet. Vi håper Prosjekt bærekraftig økonomi kan bringe oss nærmere. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Naturvernforbundet og det omorganiserte Alternativ Framtid, med faglig svært tunge økonomer som bidragsyttere. Forprosjekt ble satt igang i oktober.

7. FORBRUK

Naturvernforbundet gir bedre og bedre service til forbrukere som vil være miljøbevisste. Store saker i 1992: Hyllemerking i dagligvarebutikker ble gjort klart for lansering. 120 norske kommuner satset på «Grønt Kontor», etter kriterier fra Naturvernforbundet.

MILJØMERKING

Naturvernforbundet startet et prøveprosjekt i samarbeid med Norges Kooperative Landsforening om miljømerking av dagligvareprodukter, på hyllekanten i butikkene. Dette er sannsynligvis starten på en riksdekkende miljøinformasjon innen dagligvarebransjen. NNV sitter fremdeles i styret for Stiftelsen Miljømerking. Svanemerket begynner å fungere og det lages nå strategiplan for videre framdrift.

MILJØTEST I NATUR & MILJØ

Miljøtesten i N&M har vært et populært innslag blant leserne. Den har vært gjennomført i de fleste utgavene av magasinet, og brukes som utgangspunkt for videre arbeid med produktanbefalinger med mer.

KJEMIKALIEBRUK

Det er aldeles ikke bare husmødre som er forbrukere: Hvert år slipper oljebransjen ut ca. 140 000 tonn kjemikalier på norsk sokkel. Forskjellige former for press mot og samarbeid med bransjen har satt selskapene i sving med å erstatte mange av kjemikaliene med mer miljøvennlige alternativer.

GRØNT KONTOR

Det er gjennomført Grønt kontor i OL-systemet, OL-kommunene og i flere enkelt-bedrifter. I 1992 ble prosjektet utvidet: Alle norske kommuner fikk tilbud om å være med. 120 takket ja. Prosjektet blir nå støttet av Grønt arbeidsliv og Miljøverndepartementet. Håndboka Grønt kontor, som er utarbeidet i samarbeid med Miljøheimervernet, er en bestselger i informasjonsavdelingen. Produktlista til Grønt kontor selger også godt.

Miljø i OL har fått en rapport om miljøkrav de skal stille sine leverandører på en mengde produkter. NNV har vært faglig ansvarlig for miljøkravene.

Konseptet Grønn skole er også et fellesprosjekt med Miljøheimervernet, og er lansert av Norges Gymnasiastsamband og i ulike læretidsskrifter.

GRØNN HANDLING

Kampanjen Grønn handling ble gjennomført. Omlag 60 lokallag deltok, med mål å mobilisere enkeltmennesker til å

tenke miljø i sine daglige handlinger. Målet er å gjennomføre en liknende aksjon hvert år.

AVFALL

NNV har i samarbeid med Natur og Ungdom fokusert på det organiske avfallet: Problematisk hvis det behandles galt, verdifullt hvis det behandles riktig. Hjemmekompostering har vært hovedsatsingsområdet. I samarbeid med NU ga vi ut en rapport om hjemme-kompostering som er sendt til alle kommuner.

Kompostaksjonen er vellykket og fortsetter gjennom Miljøheimervernet.

EMBALLASJE

NNV har arbeidet for å påvirke Miljøverndepartementets beslutning om miljøavgift på aluminiumsboks. Dessuten har NNV forsøkt å få Miljøverndepartementet til å fastholde sin beslutning om å fase ut PVC i engangsemballasje.

Miljøvernministeren bad Samarbeidsrådet for emballasje og miljø om å lage en utfasingsplan for PVC i engangsemballasje. I dette rådet har NNV sittet med en representant. Rapporten viser at markedsrettet miljøvern nytter, – PVC til emballasje er redusert fra 6000 tonn (1989) til 1500 tonn (1993).

8. INTERNASJONALT

Kjempeframskritt for Regnskogsfondet var Naturvernforbundets beste internasjonale resultat i 1992. Sur nedbør-prosjektet var bare nummer to hos oss – men holdt likevel på å stikke av med en internasjonal pris.

REGNSKOGSFONDET

Regnskogsfondets arbeid for å bevare regnskogen i Brasil

og støtte skogens tradisjonelle beboere tok et langt skritt framover i 1992. I løpet av året ble det store Menkragnoti-reservatet for Kayapóindianere avmerket i regi av det internasjonale regnskogsfondet. Området er større enn Sveits, og Regnskogsfondet benyttet, for første gang i Brasils historie, moderne satellitt-teknologi i avmerkingsarbeidet. Kostnaden var 608 000 dollar, hvorav \$170 000 (vel 1,1 millioner kroner) var samlet inn i Norge.

Sammen med Utviklingsfondet, SAIH og Norsk Folkehjelp søkte Regnskogsfondet om at Operasjon Dagsverk skulle gå til utdanningsprosjekter for indianere under mottoet: «500 år etter Columbus: Indiansk utdanning på egne premisser!». Elevorganisasjonene slo til, og elevene arbeidet inn 27,5 millioner kroner. En fjerdedel skal gå til fondets utdanningsprosjekter i Brasil – og gjør at tre spennende prosjekter er fullfinansiert for de neste fem årene.

Regnskogsfondet deltok på den store Rio-konferansen i juni, og også på en verdenskonferanse for urbefolkninger uken før. Under Rio-konferansen arrangerte fondet en tur til Amazonas med innlagt besøk hos noen av fondets lokale samarbeidspartnere. Miljøvernminister Thorbjørn Berntsen, Norges ambassadør i Brasil, Erik Solheim og en rekke journalister deltok. Turen gjorde stort inntrykk, og Miljøverndepartementet har innledet et samarbeid med fondet for å bevare regnskogens biologiske mangfold. Regnskogsfondet mottar støtte til drift og direkte støtte til prosjektvirksomhet i vest-Amazonas.

500 års jubileet for «oppdagelsen» av Amerika medførte uvanlig mye internasjonal opp-

Fra venstre: Alla Sherapova, Torbjørn Bjørkli og Galina Horeva er med i Kola-prosjektet

merksomhet rundt indianernes skjebne. Regnskogsfondet deltok i den norske Koordineringsgruppa 500 års motstand, og holdt en rekke appeller og foredrag.

KOLA-PROSJEKTET

Med prosjektledelse i Kirkenes er det etablert et kontor i Murmansk med en russisk ansatt. Målet er å være med på å hjelpe fram et økt folkelig miljøengasjement i Kola-området.

EF OG EØS

Naturvernforbundet har vært opptatt av å bringe miljøspørsmål inn i debatten om Norges forhold til Europa. Landsstyret vedtok 25. mars å si nei til en EØS-avtale utfra miljøhensyn. Vedtaket fikk stor oppmerksomhet og gikk rett inn i den offentlige debatten. Det har også vært lagt vekt på at vi så langt som mulig skal være informert om utviklingen i EF på områder som angår miljøet. Det er etablert kontakt med miljøvernorganisasjoner i Finland, Sverige og Østerrike for å utveksle informasjon og synspunkter i forhandlingene våre respektive land fører om med-

lemsskap og virkningene av EØS-avtalen.

PROSJEKT MILJØ- VENNLIG OL

Prosjekt miljøvennlig OL (PMOL) har fått stadig større kontaktflate nasjonalt og internasjonalt, og henvendelsene fra presse og andre økte kraftig i 1992.

Samarbeidet med IOC, LOOC og offentlige miljøvernere har vært godt. På oppfordring fra IOC har PMOL laget utkast til handlingsplan og miljøstrategi for IOC. Det ser ut til at IOC på dette grunnlaget vil gjøre miljø til det tredje satsningsområde for de olympiske lekene, i tillegg til sport og kultur.

PMOL har vært representert i en rekke råd og utvalg, og deltatt på og arrangert flere møter og arrangementer. Blant annet hadde prosjektet observatørstatus under Albertville OL, og organiserte et møte i WHO i Genève om OL, idrett og miljø. Mye tid og ressurser er investert i informasjonsarbeid, rettet mot medier, Naturvernforbundets organisasjon og faglig engasjerte.

De fleste OL-anleggene ble ferdige i 1992. Dermed er konfliktene om arealer og anlegg over. PMOL deltar i miljørevisjon av anleggene.

«Grønn Utsikt» er et eget prosjekt som har tatt for seg strandsoner og områder langs hovedveiene i OL-byene, som trenger rehabilitering for å gjøres mer brukervennlig og for å få en økologisk kvalitetsheving.

En annen stor sak har vært kontakten med sponsorer og leverandører for å få miljøvennlige produkter til OL. I siste halvår ble innsatsen også rettet sterkere inn mot reiselivet. Arbeidet med miljøkriterier for grønne idrettsarrangementer har fortsatt i perioden.

NATURVERNFORBUNDETS INFORMASJONSARBEID

Naturvernforbundet sentralt holdt tre pressekonferanser og sendte ut omlag 40 pressemeldinger i 1992. I tillegg ga ansatte og tillitsvalgte en umåtelig mengde intervjuer. Både Natur & Miljø og lillebroren N&M Bulletin holder koken. Men det viktigste i 1992 var kanskje organisasjonens nye medie-nettverk.

Naturvernforbundets informasjonsarbeid fungerer. Det viser følgende historie: Abonnement på avisklipp om Naturvernforbundet betales pr. klipp. Altså: Jo mer avisene skriver om Naturvernforbundet, jo dyrere blir det å abonnere på klipp om oss. I 1992 sprenget vi budsjettet allerede midt på sommeren! Vi hadde i snitt 40 klipp pr. yrkesdag da vi måtte stanse klipptjenesten.

MEDIENETTVERKET

1992 ble året da medie-nettverket for alvor ble sparket i gang etter mange års prat. I løpet av året ble det holdt to samlinger for nettverket, en i januar og en i november.

Medlemmene i nettverket fikk stort sett alle NNVs pressemeldinger tilsendt, sammen med informasjon om andre uttalelser, hefteproduksjon m.v. I

tillegg ble det også laget en del spesialpakker. De handlet om KFK og ozonlag, NNVs eget miljømerke, og lanseringen av NNVs skoleprosjekt «Grønn Skole».

Et eksempel på et fellesløft for nettverket i 1992 var Gardermoen-aksjonen. 8.mai skulle Stortinget behandle hovedflyplassaken. I tillegg til pressemateriell fikk kontaktene beskjed om å lage en oversikt over;

- Hvilket vedtak har ditt fylkesting om Gardermoen?
- Hvilket vedtak har Aps fylkesparti om Gardermoen?
- Hvilket vedtak har Høyres fylkesparti om Gardermoen?

Tilbakemeldingen fra kontaktene gjorde at Naturvernforbundet kunne gå ut med en oversikt over uttalelser og vedtak i sakens anledning. Denne oversikten ble flittig brukt.

PRESSEKONFERANSER

Naturvernforbundet sentralt holdt tre pressekonferanser i 1992:

■ Skryt til Trondheims-politikere

Sammen med Natur og Ungdoms Heidi Sørensen sendte generalsekretær Dag Hareide et tre til jernbanestasjonen i Trondheim. Bystyret i Trondheim fikk skryt for å ha stått imot press om bygging av nye veier, i forbindelse med transportplanen for de store byene. Saken fikk bra med omtale i mediene.

■ Oddekalv og vågehval

Naturvernforbundets landsstyre var samlet til møte 19. og 20. september, og behandlet saker som nye satsingsområder, økonomi, hval- og Oddekalv-saken.

I etterkant av møtet ble det innkalt til pressekonferanse. Denne var uvanlig godt besøkt, både av NRK Dagsnytt og Dagsrevyen, TV2, TVNorge samt flere aviser.

■ Lansering av «Grønt kontor i kommunene»

Prosjektet «Grønt kontor i kommunene» ble lansert på en pressekonferanse i Kommunenes Hus 21. september. Pressekonferansen var et felles arrangement av de som står bak prosjektet: Naturvernforbundet, Miljøverndepartementet, Kommunenes Sentralforbund og Grønt Arbeidsliv. Prosjektet «Grønt kontor i kommunene» er presentert under avsnittet «Forbruk» i forrige kapittel.

Det møtte lite dagspresse, men bra med folk fra kommuner, næringsliv, det politiske miljø og fagtidsskrift.

PRESSEMELDINGER

Naturvernforbundet sentralt sendte i 1992 ut i overkant av 40 pressemeldinger. 14 av disse omhandlet vern av arter og områder. Samferdsel, spesialavfall og EØS/EF var andre hovedtemaer som ble omtalt.

HENVENDELSER FRA PUBLIKUM

Naturvernforbundets sekretariat får svært mange hen-

vendelser fra publikum. Ukentlig mottar vi omlag 1000 telefoner og brev. Dette kan være en belastning for saksbehandlerne i fagavdelingen, som jo har mye annet å drive med. Nå har sekretariatets informasjonsavdeling utviklet bedre arbeidsrutiner som imøtekommer publikums informasjonsbehov og avlaster fagavdelingen i deres informasjonsarbeid.

120 000 ELEVER I AKSJON

1992 var et stort år for Naturvernforbundets sur nedbør-prosjekt Air Pollution Project Europe. 3550 pakker med arbeidsbok og utstyr ble i august og september sendt ut til like mange klasser i de tolv landene som har vært involvert i prosjektet. Dette gjelder de nordiske land, østeuropeiske land og enkelte øvrige europeiske land. Norges Naturvernforbund har koordinert hele prosjektet, og er også hovedarrangør.

Prosjektet ble i november æret med The Conservation Awards norske miljøpris for 1992. Prisen betydde, i tillegg til ære, diplom og pengepremie (50 000 NOK), at prosjektet skulle representere Norge i den europeiske finalen til The Conservation Awards i Portugal. Der oppnådde prosjektet hederlig omtale.

PRODUKSJON AV MATERIELL 1992

Dette materialet produserte Naturvernforbundet i 1992:

HEFTER

Ser du ikke skogen for bare trær, Grønt kontor, Produktliste for kontormateriell, Grønn skole, Bra miljøvalg, Grønn handling – et enkelt valg,

Norske vassdrag – naturgleder eller kraftkilder, Hefte om luftforurensninger, Air pollution project (oversatt til 10 språk), Rett i bøtta (4.–6.klasse), Skogskjøtsel i en utslippstid, Blekulfes samferdselshefte (4.–6.klasse), NNVs årsmelding for 1991, Grafisk håndbok

FAGRAPPORTER

Miljøkonsekvensanalyser i et nordisk perspektiv, Mot en mer kostnadseffektiv miljøpolitikk i 90-åra, Minimering av det organiske spesialavfallet, Hovedflyplass på Østlandet, Bli norsk landbruk bærekraftig, Skipsavfall, En miljøpolitisk analyse av EØS-avtalen, Kull-drift som framtidig grunnlag for norsk bosetning på Svalbard

FAKTAARK

Naturvernforbundets syn på ny nasjonalparkplan, Naturvernforbundets syn på Verneplan IV, Naturvernforbundets syn på jordbruket, Miljøtest: vaskemidler, Kompostbeholdere, Miljøtest: tøybleier

NATUR & MILJØ

Natur & Miljø kom i 1992 ut med seks nummer, hvorav tre var på 64 sider, et 56 sider og to 48 sider. Blant temaene som ble tatt opp var situasjonen for den norske bjørnebestanden, Rio-konferansen, Regnskogfondets arbeid for yanomami-indianerne i Brasil, hvordan miljøbevegelsen møter 1990-årenes utfordringer, Tsjernobyl seks år etter ulykken, Naturvernforbundets forslag til spesialavfallsagreg, verdien av norske vassdrag i internasjonal sammenheng, hvalfangst og truslene mot de nordlige barskogene.

Natur & Miljø ble i fjor medlem av Den Norske Fag-

presses Forening. Det innebærer blant annet at vi får godkjente opplagstall. Tallene viser et gjennomsnittlig opplag på vel 36 000 i første halvår 1992.

NATUR & MILJØ BULLETIN

Natur & Miljø Bulletin kom i 1992 ut med 23 utgaver. Sideantallet var hovedsaklig 8 sider. Gjennomsnittlig opplag var i underkant av 10 000. Bulletinen dekket blant annet klima, biodiversitetsforhandlingene, avfall, naturvern, atomkraft og Rio-prosessen. Målgruppe er politikere, presse, byråkrater, næringsliv og forskning. Blant annet har Miljøverndepartementet et abonnement på 1200 eksemplarer.

Natur & Miljø Bulletin hadde et gjennomsnittlig opplag på 10 000 i 1992.

KOMITEER, RÅD OG UTVALG

REPRESENTASJON I NATURVERN- FORBUNDETS KOMITEER OG UTVALG

BARENTSHAVUTVALGET:

Jarl Hellesvik
Ragnar Nilsen
Gerd Bente Jakobsen
Bente Aasjord

JURIDISK KOMITE:

Ragnar Vik
Carl August Fleischer
Eva Funder Fleischer
Euvind Smith

NORDSJØUTVALGET:

Stein E. Fjeldstad
Håvard Larsen
Inge Risheim
Kristian Pedersen

SKIPSFARTSUTVALGET:

Gunnar Godø, Møre og Romsdal
Bjørn H. Hansen, Finnmark
Anndi L. Jacobsen, Rogaland
Stein Malkenes, Sogn og Fjordane
Siv Heidi Ruud, Nordland

VERNERING FOR HAR- DANGERVIDDA:

Leder: Svein Moen, Rjukan

REPRESENTASJON I STYRER, UTVALG OG RÅD UTENFOR NATURVERN- FORBUNDET

AKSJON NÆRMILJØ OG TRAFIKK:

Sveinung Oftedal

ALTERNATIV FRAMTID:

Nancy Sand
Tore Brænd

BIOENERGI- UTVALGET:

Tore Brænd

DET NORSKE SKOGSELSKAP:

Thor Midteng

DIREKTORATET FOR NA- TURFORVALTNINGS RÅD- GIVENDE KONTAKTUT- VALG:

Erik Solheim
Thor Midteng, vara

FORUM FOR MILJØ OG UTVIKLING:

Tore Killingland

5TH WORLD WILDER- NESS CONGRESS:

- styringskomite/executive committee: Ragnar Vik
- rådgivingsgruppe/advisory board: Thor Midteng

FINSEFONDET:

Torbjørn Paule

GRØNT ARBEIDSLIV:

Styret: Tore Killingland
Fredrik Theisen, vara

KONTAKTUTVALG FOR NORDOMRÅDENE:

Jarl Hellesvik

LANDSPLAN FOR BARSKOG:

Thor Midteng

MILJØHEIMEVERNETS STYRE:

Dag Hareide, Jan M. Vevatne

NASJONALUTVALGET FOR BÆREKRAFTIG UTVIKLING:

Dag Hareide

NLVFs RÅDS- FORSAMLING:

Karen Johanne Baalsrud

NORSK FJELLMUSEUM:

Honoriam Hamre

NORSK SKOGBRUKSMU- SEUM:

Thor Midteng

PROSJEKTRÅD, BIOENERGIGÅRDEN:

Tore Brænd

REGULERINGSRÅDET FOR FISKERINE:

Jarl Hellesvik

RÅDET FOR HARDANGERVIDDA:

Lars Sekse, Lofthus

RÅDET FOR SKOGLIG FLERBRUKS- FORSKNING:

Gjermund Andersen

RÅDGIVENDE OG KON- FLIKTLØSENDE BARSKOGUTVALG:

- det sentrale: Ellen B. Strømø
- reg. Midt-Norge: Arne Moksnes
- reg. Øst-Norge: Sigmund Hågvar

SAMARBEIDSRÅDET FOR EMBALLASJE OG MILJØ:

Tore Killingland

SAMARBEIDSRÅDET FOR NATURVERNSAKER:

Arild Ådnem, Dag Hareide,
Thor Midteng

SOSIALDEPARTEMENTETS BIOTEKNOLOGINEMD:

Karen Johanne Baalsrud

STATENS NATURFORVALTNINGS- RÅD:

Ragnar Vik

STATENS NÆRINGS- MIDTILSYN:

Rådet: Ragnhild Sundby
Tore Killingland, vara

STIFTELSEN SVANEN

Styret: Helene Bank
Kristen Ulstein, vara
Rådet: Inger Spangen
Kåre Olerud, vara

UTVALG FOR EN NASJO- NAL REGISTRERING AV VERDIFULLE KULTURLANDSKAP:

Erik Solheim

NATURVERNFORBUNDETS LOKAL- OG FYLKESLAG 1992

Her finner du en stikkordsliste over saker som noen av Naturvernforbundets lokal- og fylkeslag jobbet med i 1992. Listene inneholder eksempler, og er på ingen måte fullstendige.

ØSTFOLD

HALDEN

«Grønn Handling»-uka, verneområder, søppelfyllinger, høyhastighetsbane for tog, skogsbilveier, dypvannskai ved Alcatel, turer og arrangementer.

OSLO OG AKERSHUS

FYLKESLAGET

Prioriterte saker: Gardermoen-utbygginga, barskogvern og artsmangfold, bla. gjennom «siste sjanse»-prosjektet. Dessuten arrangementer som spenner fra bilfri by og veiprosjekter til turer og avfallsbehandling.

ASKER

Laget har jobbet med arealplan/reguleringssaker, «Grønn Handling»-uka, marka/barskogvern, avfall.

BÆRUM

Jobbet med flere arealplaner, bl.a. Fornebu flyplass, del-tatt i «Grønn Handling»-uka. Jubileumsuke i forbindelse med lagets 20 års jubileum.

LIER

Jobbet med registrering

av verneverdige områder, skoleprosjekt om registrering av planter og dyr, avfallsdeponering, oppfølging av reservat/verneområdet Gjellbekk.

ULLENSAKER

Størst: Gardermoen-utbygginga. Andre saker: Ny riksveg 2, Klage på ny konsesjon for Nofelime ved Dønnum fabriker og høringsuttalelse om kildesortering.

SKI

Arbeidet mot ny småflyplass for Østlandet i Ski, mot planlagt veiutbygging sammen med vel-foreninger o.a..

ÅS

Jobbet med avfall og vannforurensing. Arrangert kompostdag og salgsstand.

NESODDEN

Varmkompostering av husholdningsavfall i kommunen. Jobbet med barskogvern i Nesoddmarka. Mot skytebane og privat pukkverk.

OPPEGÅRD

Jobbet for etablering av «strandsti» ved Svartskog. Arrangert kompostaksjon, og del-tatt i «Grønn Handling».

SKEDSMO

Meget aktivt: Fotoutstilling. Gardermoen- og Gardermobane-utbyggingene, samt rv. 159 – ny strømsvei. Videre: Gang- og sykkelveier, avfallsbehandling.

NANNESTAD OG GJERDRUM

Gardermoen, «Grønn Handling», avfallsbehandling og unge og miljø.

NES

Vorma, Glomma og Øyeren, hjemmekompostering og kulturlandskap.

HEDMARK

FYLKESLAGET

Gaupesaken, rovviltmeldinga, barskog, natur inngrep, norsk veg- og vegtrafikkplan, motorferdsel i utmark, Gardermoen, skytefelt og vassdragssaker.

OPPLAND

FYLKESLAGET

Hjerkinnsaken, barskogvern, Reinheimen nasjonalpark og Øvre Otta, Vern av Joravassdraget, mot vinterveg over Ringebufjellet, hovedflyplass på Gardermoen, mot ny trasé for RV 4 i Nordmarka, avfallsbehandling, EF/EØS, Prosjekt Miljøvennlig OL, for mere bruk av papirposer, og treplanting i Uganda.

GJØVIK

Trillet «gifttønner» mot spesialavfallslageret på Dovre og aksjon mot tomgangskjøring. Laget deltok i «Grønn Handling»-uka.

LESJA OG DOVRE

Hjerkinnsaker, skytefelt på Dovre, vern av Jora.

Barskogvernere i Jevnaker. Fra venstre: Rein Midteng, Thomas Kleivmark, Steinar Kristiansen.

LOM OG SKJÅK

Reinheimen, villcamping, ureglementert helikoptertrafikk og overvåking av flere fuglebiotoper.

VAGÅ

Reinheimen. Var med på å stoppe et såkalt Aquabikerace på Ottaelva.

SEL

Papirinnsamlinger, komposteringskurs, gratisutdeling av tøybleier og «Grønn Handling».

ØSTRE TOTEN

Arrangert «Naturens Dag», deltatt i «Grønn Handling» og engasjert seg i Miljøheimevernet. Stengning av nye skogsbilveier.

VESTRE TOTEN

Delt ut miljøpris til beste/verste i distriktet. Arrangert

div. forbrukerretta aktiviteter bla. sammen med Østre Toten.

JEVNAKER

Barskogvern, flere veisaker, skytefelt for forsvaret. Avfallsbehandling i regionen. Mot planer for flyplass og motorsportsenter på Eggemoen.

LAND

Undervisningsopplegg, utstilling. Forslag til viltområdekart.

ØYER

«Grønn Turisme», rydding og merking av tursti, Hafjell og OL-utbygging, samarbeid med Miljøheimevernet og «Aksjon Redd Dovrefjell».

BUSKERUD

KONGSBERG

Laget har deltatt i «Grønn Handling»-uka, jobbet med kil-

desortering, arrangert turer og drevet stands/salgs aktivitet.

RINGERIKE

Sykkelplan for Hønefoss. «Grønn Handling», bilfri by, sykkel. Egen nærradio.

ØVRE EIKER

Utgitt bok: «Naturen i Øvre Eiker».

HURUM

Hyttesaker, lystbåtproblematikken og Oslofjordprosjektet, veisaker, innsamlingsystem for isopor.

VESTFOLD

FYLKESLAGET

De største sakene har vært: Langøya, Oslofjordprosjektet og papirposeprosjektet. Dessuten kurs for lærere i den videregående skolen.

BORRE

Største miljøseier: Konsepsjon for luftspenn for høyspentledning over Borrevann trukket tilbake.

TØNSBERG-DISTRIKTET

Den største saken har vært «Grønn Handling», der laget produserte egne plakater og stands.

SANDEFJORD

Laget har jobbet med en mengde areal- og reguleringssaker, industriforurensningssaker, dagliglivets miljøvern mm.

TELEMARK

BØ

Var med på å sette opp stykket «Rift» i samarbeid med et amatørteater. Ellers: Aksjon mot tomgangskjøring, sykkeluke, arbeid med avfall og forbruk.

SELJORD OG KVITSEID

Klassisk naturvern, bla. mot golfbane, vegbygging, pukk/asfaltverk og barskogvern.

AUST-AGDER

FYLKESLAGET

Vern av Tovdalsvassdraget og Aksjon mot luftforurensing (som ble lagt ned i perioden). Fylket fikk eget kontor i 1992.

VEST-AGDER

FYLKESLAGET

E-18, barskogvern, div. reguleringssaker, hval-saken, bokseballasje, Bredero-Price etablering, naturarv kampanjen-93, rustholker langs kysten, hyllemerking i butikker og Elkem Carbon.

ROGALAND

FYLKESLAGET

«Bilfri By», «Grønn Handling», aksjon mot tomgangskjøring, «Ren By», turguide for Stokkavatnet, verneplan

4, skole- og forurensningsprosjekt og et info-prosjekt.

SAUDA

Mot kraftutbygging av Storelvvassdraget og Etne. Skogbruk, veisaker, friluftspan for kommunen.

I Aust-Agder var vern av Tovdalsvassdraget viktig i 1992.

HORDALAND

FYLKESLAGET

Arrangementer: 7 nærmiljøturer, åpent møte om forbrenningsanlegg, miljøuke med konserter og foredrag. Inngått kjøpsavtale for et hus til kurs- og kompetansesenter, laget egen Blekkulflubb, aksjonert mot engangsemballasje og hatt samarbeidsprosjekter med næringsliv og fagbevegelse.

INDRE HARDANGER

Folgefonna Nasjonalpark, skogforvaltning, utslippskonsepsjoner for bedrifter bla. Norzink, arrangert miljøuke, kildesortering og plan- og reguleringsaker.

KVAM

Vann- og avløpsplan, avfallsplan, reduksjon i renovasjonsavgift for husstander som driver kildesortering/kompostering, vannforurensing, flere åpne møter om økofilosofi med godt oppmøte.

LINDÅS

Plan- og reguleringsaker, konsesjonssak for Soilcare, delt ut miljøpris sammen med FIVH.

STORD

Vannbruksplan for Ådlandsvassdraget, vern av Hystadmarkjo, kompostering og samferdsel.

TYSNES

Forbrukerrettet miljøvern bla. gjennom møter og prøveprosjekt om hjemmekompostering, og fått kommunen med på utdeling av tøybleier til nyfødte.

VOSS

Samferdsel, avfall, skogbruk, naturtegnning, verdimøte, vern av Vosso, sykkelaksjon.

ØLEN

Avfallshåndtering – prøveprosjekt med varmkompostering. Samarbeidsmøter med miljøkonsulentene i fire kommuner.

AUSTRHEIM

Hyttebygging og sjøfugl, havbruk, mot brenning av borekaks, anmeldelse og seier i saka mot Statoil Mongstad – Mongstad fikk bot på 600 000 for ulovlig deponering av spesialavfall.

ASKØY

«Grønn Handling»-uka, turer, uttalt seg i plan- og reguleringsaker, mot kraftledning og vedtatt å innstifte en miljøpris.

BØMLO

Mot utviding av oppdrettsanlegg for matfisk og settefisk, ny ordning for slamtømming.

KVINNHERAD

Kompostering, renovasjon og glassortering for kommunen var hvoedsatsingsområdet i -92, sammen med klassisk naturvern. Her var det særlig Hattevergvassdraget, Muradalen og Gjuvlandslø som har vært gjenstand for konflikt.

SOGN OG FJORDANE

FYLKESLAGET

To miljøseire i 1992: Vedtak om ikke å gi fellingstillatelse for kongeørn og stopp i bygging av tre veier i Stølsheimen landskapsvernområde. Ellers: Fjordbunn og elveos, stamvegen, avfallsbehandling i Sunnfjord, vassdragsvern, fylkesplan.

BREMANGER

Avfallsbehandling/kompostering, verneplan for vassdrag – Vingelvenvassdraget,

«Grønn Handling» og innkjøp og utleie av kompostkvern.

EID

Avfallsbehandling/spesialavfall. Ellers: Studiering, aksjon mot tomgangskjøring, bilopphogging og «Grønn Handling»-uka.

LÆRDAL

Stamvegen, reguleringsaker og ryddedugnad langs strendene.

MØRE OG ROMSDAL

FYLKESLAGET

Gitt ut bok om naturen i fylket, sykkel-NM, mot spesialavfallslager på Hjerkin, vært inne i mange vei- og reguleringsaker og arrangert Blekkulfdag.

ØRSTA OG VOLDA

Vil bygge en «paddetunell» under veien ved Litlevatn i Volda.

SUNNDAL

Kampen for Dovrefjell. Rotenon-behandling av Driva. I tillegg forurensing fra Hydro Aluminium.

SURNADAL

Mot skogsbilvei, for kompostering, deltatt i «Grønn Handling» og hatt faste sender i lokalradioen.

HARAM

Storsatsing på informasjon, samarbeid med lokalavisa. Ellers: Avfallsbehandling og vern av Brattholmsneset.

RAUMA

Bilvrakinnsamling. Turistanlegg, rotenonbehandling av Rauma, «miljøgudstjenester» og «Nei til EF».

HAREID OG ULSTEIN

Åpent møte med miljøvernlederne i kommunene, jobbet med Eiksund-sambandet og planlagt kurs om kompostering.

ÅLESUND

Innsamlinga «Handslag til miljøbevegelsen i Estland», hvor det ble samlet inn 100 000 kroner. «Rein By»-aksjon, en rekke reguleringsaker bl.a. om oljevernberedskap, avfallsplan oa.

KRISTIANSUND OG FREI

Utstilling om hjemme-kompostering i samarbeid med kommunen, familietur og foredrag/verving/stands aktivitet.

VESTNES

Laget har jobba med oppdatering av Naturatlaslet i tillegg til stiftelsesmøtet.

SYKKYLVEN

Kildesortering, Miljøheimervernet, internasjonal barne-samling på Fjellsetra, sentrumsplan, industriutslipp og stand.

SØR-TRØNDELAG

FYLKESLAGET

Alternativ transportplan for Trondheim, «bilfri by», «Grønn Handling»-uka, EØS og aksjon mot bokseballasje, bymarka, avfallslager på Hjerkin pluss plan- og reguleringsaker.

NORD-TRØNDELAG

FYLKESLAGET

Vegtrafikkplan 1994-97, rotenonbehandling av Byaelva, Ogn og Figga, Samferdselsplan 1993-95, Pyrenéerhund som vakthund for sau, ulovlig brenning av avfall, ny E6-trasé, motorferdsel i utmark og miljørevi-

sjon av kommuneplanene i fylket.

VERDAL

«Grønn Handling»-uka, miljøvennlig transport, avfall/gjenbruk, valgfag med NUS oppgaver for den videregående skolen, flerbruksplan for Verdalselva, interkommunal avfallsplan.

LEVANGER

«Grønn Handling»-uka, avfallsbehandling og kompostering, gitt ut egen kalender og uttalt seg i lokale plan/reguleringsaker.

STJØRDAL

Avfallsplan og kildesortering for kommunen, veitrasse E6 Hommelvik-Værnes og pressa på for å få en miljøstatusrapport for kommunen.

NORDLAND

FYLKESLAGET

Snøscooter-problematikken, LOFAST - bro/veiprojekt, Storglomfjord-utbygginga, Vefsnavassdraget, varig vern av Faulvatn, kraftledningstraséer og andre plan- og reguleringsaker.

GILDESKÅL

Orkidevern, glasscontainere, RV-17, vern av Åsen-Trolldalen (lauvskog) og hyttefelt.

NARVIK

Samarbeid med NSB om opprydding langs Ofofbanen, Blekkulfdag, dumping av muddermasse, kraftlinjetraséer, spesialavfall, malmstøvproblematikken, «Grønn Handling», oljeforurensing og bunnundersøkelser av Ballangsfjorden.

TROMS

BALSFJORD OG STORFJORD

Veiomlegging av E6 og E8, lokale skrothauger, treslagskifte, forsvarets utbygginger, motorferdsel i utmark og avfallshåndtering.

MÅLSELV

Faunakriminalitet og motorisert ferdsl i utmark, «Sykkelens Dag», forsvarets aktivitet - kjøreskader og skyte/øvingsfelt, verneområder - særlig Øvre Dividalen nasjonalpark, kloakkforurensing, avfallsplan for kommunen.

FINNMARK

FYLKESLAGET

Finnmarksvidda og rein-drift. Forurensing og ressursproblematikk i Barentshavet, motorisert ferdsl i utmark, forurensing fra Kola-halvøya og planene for olje- og gassutvinning i Barentshavet.

VADSØ

«Grønn Handling», kompostaksjon, turer. Industri og stråling, grønt kontor, hytter, forbrukerrettet miljøvern, Barentshavet, motorisert ferdsl i utmark, turgruppe og avfallshåndtering.

HAMMERFEST OG OMEGN

«Grønn Handling», forureningsaker til vann og luft, og avfallsbehandling.

ALTA

«Grønn Handling», turer, avfall, utslipp fra oppdrettsanlegg, solidaritetskafé sammen med andre org., og egen spalte i Altaposten.